STJERNEN

142. ÅRGANG · NUMMER 2 · JESU KRISTI KIRKE AF SIDSTE DAGES HELLIGE · FEBRUAR 1993

STJERNEN

FEBRUAR 1993

ARTIKLER

ISÆR FOR UNGE

FASTE PUNKTER

BØRNESTJERNEN

På forsiden
Bror Kalaveti Tubu fra Fiji er tidligere metodistpræst. Han hørte første gang om Kirken i 1975 – da en kvinde på en bus fortalte ham om Kirken. Bror Tubu studerede tålmodigt evangeliet, indtil hans kone, Luisa, i 1984 indvilgede i, at han blev døbt. De er nu sammen med deres børn aktive medlemmer af Kirken i Fiji. Bror og søster Tubu er her fotograferet foran deres hus. Bror Tubu bærer sulu og søster Tubu bærer en kjole vævet i mønstre, der er typiske for Fijis basttøj. Se »Fiji: Troens øer,« s. 32.

***Børnestjernens* forside**
Pramol Rashika er en ung sidste dages hellig, der bor på Fiji.
Foto: Shirley Meek Saunders.

Februar 1993 · 142. årgang · Nummer 2
Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Helliges
officielle tidsskrift.

Det Første Præsidentskab: Ezra Taft Benson, Gordon B. Hinckley, Thomas S. Monson

De Tolvs Kvorum: Howard W. Hunter, Boyd K. Packer, Marvin J. Ashton, L. Tom Perry, David B. Haight, James E. Faust, Neal A. Maxwell, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard Joseph B. Wirthlin, Richard G. Scott.

Vejledere: Charles Didier, Rex D. Pinegar, John E. Groberg, Robert E. Wells

Redaktør: Rex D. Pinegar
Adm. direktør for Curriculum Department: Ronald L. Knighton.
Adm. direktør for Kirkens tidsskrifter: Thomas L. Peterson

International Magazines:
Chefredaktør: Brian K. Kelly
Assisterende redaktør: Marvin K. Gardner
Medredaktør: David Mitchell
Assisterende redaktør for Børnestjernen: DeAnne Walker
Tilsynsførende art director: M. M. Kawasaki
Art Director: Scott D. Van Kampen
Designer: Sharri Cook

Stjernen: *Redaktør:* Carsten Gram
Kirkenyt: Carsten Gram

Redaktionens adresse:
Translation Division
Hans Egedes Gade 2, 1. · DK-2200 København N
Telf. 31 391366

Distribution:
Nordisk Distributions Center
Smedevangen 9 · DK-3540 Lynge
Telf. 42 187727

Kirkens internationale tidsskrift udgives månedligt på dansk engelsk, finsk, fransk, hollandsk, italiensk japansk, kinesisk, koreansk, norsk, portugisisk, samoansk, spansk, svensk, tongansk og tysk; hveranden måned på indonesisk, tahitisk og thailansk; kvartalsvis på islandsk.

STJERNEN (ISSN 0900-2545) is published monthly by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. Second-class postage paid at Salt Lake City, Utah. Subscription price $ 10.00 a year. $ 1.00 per single copy. Thirty days notice required for change of address. When ordering a change, include address label from a recent issue; changes cannot be made unless both the old address and the new are included. Send USA and Canadian subscriptions and queries to Church Magazines, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, Utah 84150, United States of America. Subscription information telephone number 801-240-2947.

POSTMASTER: Send address changes to STJERNEN at 50 East North Temple Street, Salt Lake City, Utah 84150, United States of America.

Abonnement:
12 numre DKK 80,- (inkl. moms og porto). Betaling over giro 3120988 til Nordisk Distributions Center, Smedevangen 9, DK-3540 Lynge.
USA og Canada: US $ 10.00
(Surface mail).
Udkommer 12 gange om året

Printed by: BG Offset · Dk-3500 Værløse · Denmark

ISSN 0900-2545

93982 110

RØRTE MIT HJERTE

Jeg fandt Kirken for 12 år siden, og jeg blev grebet af budskabet, som missionærerne bragte om Mormons Bog.

Efter at jeg havde tilsluttet mig Kirken, var jeg i mere end et år alvorligt syg og lå på hospitalet. Jeg kom til at sætte stor pris på *Seito No Michi* (*Stjernen* på japansk) og Mormons Bog. Beretningerne, jeg læste, styrkede mig og hjalp mig til at mærke Ånden under hele min vanskelige sygdomsperiode. Jeg har det nu godt, og jeg er taknemmelig for mit gode helbred. Tak fordi I har været med til at styrke mit vidnesbyrd.

Reiko Nakayama
Kichijoji Ward, Tokyo Stav
Tokyo, Japan

BILLEDER AF PROFETERNE

Jeg holder meget af de vidunderlige fotos og artikler i *A Liahona* (*Stjernen* på portugisisk). Bladet er altid inspirerende.

Vi bruger billederne fra *A Liahona* ved vores familieaftener, og jeg vil gerne bede jer om at trykke nogle flere billeder af tidligere præsidenter for Kirken. Det vil hjælpe vore børn med at genkende Kirkens store ledere, og beretningerne om deres liv styrker vore vidnesbyrd.

Taylor Samways
São Paulo nordlige Stav
São Paulo, Brasilien

Red.: Artiklen i december 1992 om profeten Joseph Smith indledte en serie af biografiske artikler om præsidenterne for Kirken i vores uddeling. På side 10 i dette nummer følger en artikel om præsident Brigham Young.

ÅBNER DØRE

Liahona (*Stjernen* på spansk) har altid styrket mit vidnesbyrd ved at komme med eksempler på medlemmer, som efterlever evangeliet. Jeg bruger det, jeg lærer gennem *Liahona*, i min tilværelse, på arbejdet og i undervisningen i Kirken. Jeg har også kunnet bruge det til at præsentere venner og bekendte for evangeliet.

Jeg vil opfordre jer til at udgive en »mormonote«-plakat hver måned. Disse plakater har indledt mange samtaler om evangeliet for mit vedkommende, fordi jeg tager dem ud af bladet og hænger dem op på opslagstavlen på min skole. Mine lærere og andre elever går hen for at læse budskabet og bliver interesseret i at lytte til missionærerne.

Max Chavarria
Palm Springs Ward
Palm Springs California Stake

FRA REDAKTIONEN

Vi er vore trofaste læsere meget taknemmelige, og vi opfordrer jer til at sende breve, artikler og historier til os. Vær venlig at skrive jeres fulde navn, adresse, ward eller gren og stav eller distrikt. Vi er meget glade for de breve, vi allerede har modtaget, og glæder os til fremover at høre fra endnu flere af vore læsere. Adressen er Stjernen, *Hans Egedes Gade 2, 1., 2200 København N.*

De veje, som Jesus gik

Præsident Thomas S. Monson
Andenrådgiver i Det Første Præsidentskab

En kold decemberdag samledes vi i Tabernaklet i Salt Lake City for at ære og vise respekt ved begravelsen af en mand, som vi elskede, ærede og fulgte – præsident Harold B. Lee. Præsident Lee var profetisk i sin tale, en stærk leder og hengiven i sin tjeneste. Præsident Lee indgød i os alle et ønske om at opnå fuldkommenhed. Han rådgav os: »Hold Herrens befalinger. Følg Herrens veje.«

I bogstavelig forstand kan vi alle gå, hvor Jesus gik, med hans ord på vore læber, hans ånd i vores hjerte og hans lærdomme i vores tilværelse på vores rejse gennem livet.

Dagen efter blev hans efterfølger valgt, opretholdt og indsat i sin kaldelse i et meget helligt værelse på en af de øverste etager i templet i Salt Lake City. Utrættelig i sit arbejde, ydmyg i sin optræden, inspirerende med sit vidnesbyrd opfordrede præsident Spencer W. Kimball os til at fortsætte ad den vej, som præsident Lee havde udstukket. Han udtalte de samme indtrængende ord: »Hold Herrens befalinger. Følg Herrens veje. Gå i hans fodspor.« I dag giver præsident Ezra Taft Benson det samme gode råd.

KRISTUS HELBREDER DEN BLINDE, AF CARL BLOCH. ORIGINALEN HÆNGER I FREDERIKSBORG SLOTSKAPEL. GENGIVET MED TILLADELSE AF FREDERIKSBORGMUSEET.

Satan fristede Jesus ved at tilbyde ham verdens riger, »hvis du vil kaste dig ned og tilbede mig.« Mesteren svarede: »Vig bort Satan! thi der står skrevet: 'Du skal tilbede Herren din Gud og tjene ham alene'« (se Matt. 4:8-10).

En aften kiggede jeg i en rejsebrochure, vi havde fået ind af døren nogle dage forinden. Den var trykt i betagende farver og skrevet med overbevisende tekster. Læseren blev opfordret til at besøge Norges fjorde og alperne i Schweiz på samme tur. Et andet tilbud tilbød læseren at komme til Betlehem i det hellige land – kristendommens vugge. De sidste linier i brochuren bestod af denne enkle og dog kraftige appel: »Kom og gå, hvor Jesus gik.«

I bogstavelig forstand kan vi alle gå, hvor Jesus gik, med hans ord på vore læber, hans ånd i vores hjerte og hans lærdomme i vores tilværelse på vores rejse gennem livet. Jeg håber, at vi må gå, som han gik – med tillid til fremtiden, med en fast tro på hans Fader og med en oprigtig kærlighed til andre.

Jesus gik på skuffelsens vej. Kan vi forstå hans klagende ord om den hellige by? »Jerusalem! Jerusalem! du, som ihjelslår profeterne og stener dem, der er sendt til dig! hvor ofte har jeg ikke villet samle dine børn, som hønen samler kyllingerne under sine vinger! og I ville ikke« (Luk. 13:34).

Jesus gik på fristelsens vej.

Den onde samlede hele sin styrke, de mest lokkende tilbud og fristede ham, der havde fastet i 40 dage og 40 nætter og »led sult.« Hånende lød det: »Hvis du er Guds Søn, så sig, at stenene dér skal blive til brød.« Svaret: »Mennesket skal ikke leve af brød alene.«

Og igen: »Hvis du er Guds Søn, så styrt dig ned; thi der står skrevet: 'Han skal give sine engle befaling om dig.'« Svaret: »Du må ikke friste Herren, din Gud.« Og atter: »Verdens riger og deres herlighed ... vil jeg give dig, hvis du vil kaste dig ned og tilbede mig.« Mesteren svarede: »Vig bort Satan! thi der står skrevet: 'Du skal tilbede Herren din Gud og tjene ham alene'« (se Matt. 4:2-10).

Jesus gik på smertens vej.

Tænk på smerten i Getsemane Have. »Fader, om du vil, så tag denne kalk fra mig! dog ske ikke min vilje, men din! ... Han var da kommen i dødsangst og bad endnu mere indtrængende; og hans sved blev som blodsdråber, der faldt ned på jorden« (Luk. 22:42-44).

Og hvem af os kan glemme grusomheden på korset? Hans ord: »Jeg tørster ... Det er fuldbragt!« (Joh. 19:28-30).

Ja, vi vil alle komme til at gå ad skuffelsens vej – måske på grund af en mulighed, vi ikke udnyttede, en evne, vi misbrugte, eller en af vore kære, som vi ikke underviste i tide. Fristelsens vej vil hver enkelt af os også lære at kende. »Og det er nødvendigt, at djævelen frister menneskenes børn, ellers kunne de ikke have deres egen frie vilje« (L&P 29:39).

Også smertens vej vil vi komme til at betræde. Vores vej til himmelen vil ikke være en dans på roser. Verdens Frelser kom først ind efter store smerter og lidelser. Vi kan som hans tjenere ikke vente at få det lettere end Mesteren. Korsets gru må komme før påskedagens triumf.

Mens vi vandrer ad disse veje, som frembringer bitter sorg, kan vi også vandre ad veje, som giver os evig glæde.

Vi kan, sammen med Jesus, vandre ad lydighedens vej.

Det vil ikke være let. »Skønt han var Søn, lærte han lydighed af det, han led« (Hebr. 5:8). Lad vores valgsprog være den arv, som Samuel har skænket os: »Nej, at adlyde er mere værd end slagtoffer, og at være lydhør er mere værd end vædderfedt« (1 Sam. 15:22). Lad os huske, at følgerne af ulydighed er fangenskab og død, mens belønningen for lydighed er frihed og evigt liv.

Vi kan ligesom Jesus følge tjenestens vej.

Jesu liv var som en lyskaster af godhed, mens han

VIG BORT SATAN!, AF CARL BLOCH. ORIGINALEN HÆNGER I FREDERIKSBORG SLOTSKAPEL. GENGIVET MED TILLADELSE AF FREDERIKSBORGMUSEET.

virkede blandt menneskene. Han gav styrke til den haltes lemmer, synet til den blindes øjne, hørelsen til den døves øre og liv til den dødes legeme.

Frelserens lignelser er fulde af styrke. Med lignelsen om den barmhjertige samaritaner lærte han os: »Elsk ... din næste« (Luk. 10:27). Gennem sin venlighed over for kvinden, som blev grebet i utroskab, lærte han os at have barmhjertighed og forståelse. I sin lignelse om talenterne lærte han os, at vi skal dygtiggøre os og stræbe efter fuldkommenhed. Han kan meget vel have forberedt os til vores rejse ad hans veje.

Endelig gik han på bønnens vej.

Tre store lektioner får vi fra tre tidløse bønner. Den første er fra hans gerning på jorden: »Når I beder, skal I sige 'Fader, helligt vorde dit navn'« (Luk. 11:2).

Den anden er fra Getsemane: »Dog ske ikke min vilje, men din!« (Luk. 22:42).

Den tredje lød fra korset: »Fader! tilgiv dem; thi de ved ikke, hvad de gør« (Luk. 23:34).

Det er ved at vandre på bønnens vej, at vi kommunikerer med Faderen og får del i hans kraft.

Skal vi da have troen, ja ønsket, for at vandre ad de veje, som Jesus gik? Guds profeter, seere og åbenbarere har opfordret os til at gøre det. Vi behøver blot at følge dem, for det er den vej, som de følger.

Jeg husker mit første møde med ældste Spencer W. Kimball for mange år siden. Han var medlem af De Tolvs Kvorum, og jeg var ung biskop i Salt Lake City. En morgen tog jeg telefonen, og en stemme sagde: »Det er ældste Spencer W. Kimball. Jeg vil gerne bede dig gøre mig en tjeneste. Skjult bag en stor bygning på Fifth South Street i en lille campingvogn i dit ward bor Margaret Bird, en enke og navajo-indianer. Hun føler sig uønsket, overflødig og fortabt. Kunne du og Hjælpeforeningens præsidentskab ikke opsøge hende, række hende fællesskabets hånd og sørge for, at hun føler sig velkommen?« Det gjorde vi.

Resultatet var et mirakel. Margaret Bird blomstrede i sine nye omgivelser. Håbløsheden forsvandt. Enken i sine trængsler var blevet besøgt. Det tabte får var blevet fundet. Alle, der havde været involveret i dette lille drama, blev opbygget deraf.

I realiteten var den sande hyrde den bekymrede apostel, som forlod de nioghalvfems i sin flok for at finde den ene, der var faret vild. Spencer W. Kimball havde fulgt de veje, som Jesus gik ad.

KRISTUS I GETSEMANE, AF HARRY ANDERSON

Mens I og jeg vandrer ad de veje, som Jesus gik ad, så lad os lytte efter lyden af sandaler. Lad os række ud og gribe tømrerens hånd. Derved vil vi lære ham at kende. Han kommer måske tit til os som en ukendt, uden navn, ligesom han ved søens bred kom til de mænd, som ikke genkendte ham. Han siger de samme ord til os: »Følg du mig« (Joh. 21:22), og giver os den opgave, som han må udføre i vor tid. Han befaler, og for dem, der adlyder ham, hvad enten de er vise eller jævne mennesker, vil han vise sig i det slid, de konflikter og de lidelser, som de må gennemgå i hans tjeneste; og de vil selv erfare, hvem han er.

Vi opdager, at han er mere end barnet i Betlehem, mere end tømrerens søn, mere end den største læremester. Vi forstår, at han er Guds Søn. Han fremstillede ingen statuer, malede ingen malerier, skrev ingen digte og førte aldrig en hær. Han bar aldrig en kongekrone, holdt intet scepter og kastede aldrig en purpurkåbe over sin skulder. Han tilgav uden forbehold. Hans tålmodighed var uudtømmelig. Hans mod kendte ingen grænser.

Jesus ændrede mennesker. Han ændrede deres vaner, deres meninger, deres ambitioner. Han ændrede deres temperament, deres indstilling og deres natur. Han ændrede menneskenes hjerte.

Vi kan tage fiskeren Simon, som vi bedre kender som Peter, den første blandt apostlene. Den tvivlende, vantro og fremfusende Peter måtte huske natten, hvor Jesus blev ført bort til ypperstepræsten. Det var den nat, hvor mængden »gav sig til at spytte på [Frelseren], og de dækkede hans ansigt til og slog ham med knytnæver« (Mark. 14:65).

Hvor var da Peter, som havde lovet at dø sammen med ham og aldrig fornægte ham? I den hellige skrift står der:

Vi kan ligesom Jesus vandre ad bønnens vej. Ved at gøre det kan vi kommunikere med Faderen og få del i hans kraft.

»Og Peter fulgte ham i frastand ind i ypperstepræstens gård; der sad han iblandt tjenerne og varmede sig ved ilden« (Mark. 14:54). Det var den nat, hvor Peter i overensstemmelse med Mesterens profeti virkelig fornægtede ham tre gange. Og netop som Herren blev skubbet, hånet og slået, vendte han sig om, midt i disse forfærdelige ydmygelser, og så på Peter.

Og som en forfatter beskrev forandringen: »Det var nok ... [Peter] ænsede ikke længere faren, han frygtede ikke længere døden ... [Han] skyndte sig ... ud i natten for at møde daggryet ... Med sønderknust hjerte stod han nu foran sin samvittigheds domstol, og der blev hans tidligere liv, hans skam, hans gamle svagheder, ja, hele hans gamle personlighed dømt til døden af guddommelig sorg, hvoraf fremstod et nyt og ædlere menneske« (Frederic W. Farrar, *The Life of Christ,* Portland, Oregon: Fountain Publications, 1964, s. 604).

Der var også Saulus fra Tarsus, en skriftklog, som var fortrolig med rabbinernes værker, hvori nogle af vor tids videnskabsmænd finder store rigdomme. Af en eller anden grund dækkede disse værker ikke Paulus' behov, og han blev ved med at sige: »Jeg elendige menneske! Hvem skal fri mig fra dette dødens legeme?« (Rom. 7:24). Og så en dag mødte han Jesus, og se, alting blev nyt. Og fra den dag og til sin død opfordrede Paulus alle mennesker til at »aflægge det gamle menneske ... og iføre jer det nye menneske, der blev skabt i Guds lighed til at leve i den retfærdighed og fromhed, som hører sandheden til« (Ef. 4:22, 24).

Tidens gang har ikke forandret Forsonerens evne til at forandre menneskenes liv. Det, han sagde til den døde Lazarus, siger han til jer og til mig: »Kom herud« (Joh. 11:43). Kom herud og forlad tvivlens mismod.

Forlad syndens sorg. Kom frem fra vantroens død. Kom ud til et nyt liv. Kom ud.

Når vi gør det og følger Jesu fodspor ad de veje, som Jesus gik, lad os da huske det vidnesbyrd, som Jesus gav os: »Se, jeg er Jesus Kristus, om hvem profeterne vidnede, at han skulle komme til verden ... jeg er verdens lys og liv« (3 Nephi 11:10-11).

»Jeg er den første og den sidste. Jeg er den, som lever, jeg er den, der blev slået ihjel, og jeg er jeres Talsmand hos Faderen« (L&P 110:4).

Til hans vidnesbyrd føjer jeg mit eget: Han lever. □

FORSLAG TIL SAMTALEEMNER FOR HJEMMELÆRERE

1. Når vi vandrer gennem livet med Jesu ord på vore læber, hans ånd i vores hjerte og hans lære i vores tilværelse, rejser vi i tryghed gennem livet.
2. Vi kan være trygge ved fremtiden, have en fast tro på vor himmelske Fader og en oprigtig kærlighed til andre.
3. Vi kan udvikle evnen til med held at udholde skuffelser, fristelser og smerte.
4. Vi kan være lydige, tjene andre og kommunikere med Gud i bøn. □

BILLEDBOG OG VIDNESBYRD

Maly Souvanthong

En børnebog og et barns spørgsmål viste mig omfanget af min egen tro på Kristus.

Da jeg som lille pige voksede op i en buddhistisk familie i Laos, havde jeg aldrig hørt om Kristus og kristendommen. På grund af omvæltningerne i vores land måtte min familie forlade vores fædreland, og vi kom til USA. Her mødte jeg SDH-missionærerne og blev undervist om Jesus Kristus og hans sande kirke. Jeg blev døbt i juni 1989.

Søndag den 26. november 1990 sad jeg i bussen på vej hjem fra vores asiatiske gren i Lynnfield i Massachusetts. Jeg sad ved siden af en 11-årig pige og hendes 6-årige bror. Jeg havde set dem i grenen, men jeg kendte ikke deres navne. Dengang vidste jeg ikke, at de endnu ikke var medlemmer af Kirken.

Pigen holdt i sin hånd en børnebog med bibelhistorier. Hun bladrede gennem siderne og kiggede på de flotte billeder. »Se!« sagde hun overrasket og pegede på et billede af Jesus, der knælede og bad ved en klippe med et udtryk af stor smerte i ansigtet.

Hun vendte sig mod mig og spurgte: »Hvorfor ser Jesus sådan ud?«

»Fordi han lider for menneskers synder. Det gør meget ondt.«

Igen spurgte hun: »Hvorfor?«

Derpå sagde jeg: »Kom her, skal jeg læse for jer?«

Jeg begyndte der, hvor Jesus knælede og bad. Og mens jeg læste forklarede jeg historierne for dem. Jeg vidste, at børnene forstod historierne, for da de så Jesus naglet til korset, syntes de, det var synd for ham. Og da de så, han var opstået, blev de glade.

Med mine egne ord forklarede jeg dem hele historien fra bogen. Og da jeg derpå stillede dem spørgsmål, blev de begge ved med at række hånden op, så hurtigt de kunne.

Til sidst kiggede den lille pige op på mig og spurgte: »Er det sandt?«

Jeg så på hende og sagde: »Ja, det er sandt.«

Da jeg nikkede, vidste jeg, at det var fuldstændigt sikkert. Jeg forstod lige netop da, at jeg havde et stærkt vidnesbyrd om Kristus. Jeg bar mit vidnesbyrd om det, jeg i mit hjerte vidste var sandt. Jeg ved, at Ånden var med mig. Jeg kunne mærke det. Jeg kunne mærke følelsen – varmen, freden og kærligheden.

Siden det øjeblik har jeg ønsket at fortælle hele verden om Jesus Kristus. Jeg ønsker, at alle andre også føler den lykke. □

FOTO: CRAIG DIMOND

Brigham Young

og socialt ansvar

Arthur R. Bassett

Nogle mennesker er tilfredse med at acceptere livet, som det altid har været. Men andre, som i et glimt ser en vision af, hvad livet kunne være, er ikke tilfredse, før de har gjort alt i deres magt for at føre sådanne visioner ud i livet.

Brigham Young var en sådan mand. Han blev omvendt til evangeliet som 31-årig og var fyldt med en vision af muligheder, som alle centrerede sig om opbygningen af Guds rige på jorden. For ham var dette rige ikke blot en drøm, men en fysisk mulighed, en ny måde at leve på, et nyt mønster for samfundet. Og han lod denne vision arbejde i sit hoved, indtil den blev – med en vending lånt fra Jeremias – som en »brændende ild i [hans] indre« (Jer. 20:9).

»Jeg har lyst til at råbe halleluja,« sagde han, »når jeg tænker på, at jeg har kendt profeten Joseph Smith … Vi har magt til at fortsætte det værk, som Joseph begyndte [opbyggelsen af Guds rige], indtil alt er beredt til Menneskesønnens komme. Det er de sidste dages helliges opgave, og *det er den eneste opgave, vi har*« (i *Journal of Discourses*, 3:51; fremhævelse tilføjet).

Denne »opgave« med at opbygge Guds rige påvirkede Brighams livsmål, hans tilværelse og i sidste ende hans evige skæbne.

Lykkelig er den mand eller kvinde, der som Brigham Young helt kan hellige sig et sådant mål. For ham var intet offer for stort, hvis det tjente et formål, især hvis formålet var at opbygge Guds rige på jorden. Brighams forfølgelse af dette mål rev ham bort fra hans liv som tømrer i Mendon i staten New York og satte ham i gang; og han slog sig ikke til ro, før han fik bygget sit hjem – og Kirkens hovedsæde – på den anden side af kontinentet i Salt Lake-dalen i Utah.

Brigham Young blev døbt i snevejr i det tidlige forår i 1832. Han blev bekræftet ved søens bred og ordineret til ældste i sit hjem ca. 3 km væk, før tøjet på kroppen var tørt. Og inden året var gået – et vigtigt år, hvor bl.a. hans første kone døde, og hans første møde med profeten Joseph Smith fandt sted – var Brigham Young atter ude i sneen. Denne gang for at dele sin nyfundne indstilling til livet med sine venner i Canada.

I den kolde december måned begyndte Brigham Young og hans bror Joseph vandringen mod Kingston i

***Herover:* Dette foto af Brigham Young anses for at være fra 1851 på hans 50-års fødselsdag. Et andet foto, *til højre,* blev taget i 1876, da han var 75 år.**

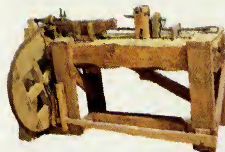
Herover: Eksempler på Brighams tøj – et par bukser, han antages at have købt i England, en høj hat, fåreskindsstøvler og en stok. *Til højre:* Joseph Smith nævnte Brigham som en af dem, der var mest aktiv til at passe de kolerasyge på den 1600 km lange march for at redde de hellige fra pøbelen i Missouri.

ILLUSTRERET AF ROBERT T. BARRETT; FOTO: JED CLARK, RON READ OG MATT REIER

PHOTOGRAPH BY LONGIN LONCZYNA, JR.

Herover: Brighams drejebænk. *Til venstre:* Et dekorativt indgangsparti på en gård i Sugar Hill i New York, som Brigham var med til at bygge. Vinduerne er eksempler på Brighams evner som glarmester.

Ontario. Denne rejse skulle føre de to unge ældster gennem 400 km i knædyb sne med et tykt lag mudder derunder. Kun de, der har travet gennem sne og mudder, kan virkelig påskønne den slidsomme vandring, som disse to missionærer foretog. For at føje til deres ubehag måtte de gå næsten 10 km på is – en is, der var så tynd, at den gav efter under deres fødder, hvorved vandet trængte op, indtil »skoen var halvfuld af vand.«

I to måneder arbejdede missionærerne i området og døbte 45 sjæle. Enhver, som kender sine egne mangler, vil påskønne oplysningen om, at missionering ikke faldt Brigham Young let. Han anså sig selv for »omtrent så blottet for talegaver, som et menneske kan være ...

Hvor har jeg haft ondt i hovedet, når jeg havde ideer at fremføre for andre mennesker, men ingen ord til at udtrykke dem; men jeg var så resolut, at jeg altid gjorde mit bedste« (i *Journal of Discourses*, 5:97).

Endnu et år og endnu en mission gik, før Brigham Young endelig kunne slå sig ned med sin lille familie i Kirtland, hvor han omgikkes profeten Joseph Smith. Som resultat af Brighams anden mission kom yderligere 20 sjæle ind i riget, og han førte dem til Kirtland i lighed med, hvordan han senere ledte de helliges vandring mod vest. Da Brigham først var kommet i orden i den stille lille by Kirtland i det nordlige Ohio, begyndte han af profeten Joseph Smith at lære om Zion, opholdsstedet for de rene af hjertet.

Et andet større offer for Zions sag ydede Brigham Young i 1834, da han ledsagede Joseph Smith på Zions Hærs march. Nyheden nåede Kirtland, at de hellige i Missouri var blevet fordrevet fra deres hjem af pøbelhobe, og at der var brug for hjælp. En appel blev rettet til brødrene i Kirtland. Joseph og 205 andre besvarede denne bøn om hjælp. Magt ville blive mødt med magt. De, der marcherede, vidste, at døden kunne vente dem ved enden af deres 1600 km lange march.

Brighams generation var vant til lange gåture, men intet som denne march. Præsident Young talte senere om at gå måned efter måned med blod i skoene, da han virkede som missionær, men selv missionering kunne ikke sammenlignes med trængslerne under denne march, hvor de vandrede dag efter dag i den tidlige sommerhede.

Som marchen skred frem, kom udmattelsen; tålmodigheden fordampede og temperamentet flammede op. Til sidst blev de også ramt af den frygtede kolera med dens frygtelige kramper og pludselige død. To år tidligere havde Nordamerika oplevet en større koleraepidemi, og symptomerne var velkendte – diarré, krampagtige opkastninger og smertefulde kramper efterfulgt af dehydrering, som gjorde ansigtet blåt og udtæret, arme og ben kolde og mørke og huden på hænder og fødder rynket.

Døden kunne indtræde efter en dag, tilmed efter en time, og somme tider ville patienten falde om som ramt af en økse. Nogle medlemmer af Zions Hær forsøgte at flygte, men Brigham Young blev tilbage. Joseph Smith nævnte Brigham som en af dem, der var mest aktiv til at passe de syge og begrave de døde.

Ikke længe efter Brigham Youngs oplevelser i Zions Hær blev han kaldet som medlem af De Tolv Apostles Kvorum, det første i moderne tid, der blev organiseret i 1835. Med denne nye kaldelse oplevede Brigham mange forandringer og mærkede vægten af det større ansvar. Men hans mål i livet var uforandret: At fortsætte det værk, som Joseph havde begyndt, indtil alt var beredt til Menneskesønnens komme.

To episoder fra Brigham Youngs år som apostel giver os indblik i hans fortsatte forpligtelse over for dette mål. De er begge fra 1839.

Den første fandt sted i februar. Joseph Smith sad indespærret i Liberty-fængslet, og Brigham Young ledede Kirken som præsident for De Tolvs Kvorum. Opgaven var at flytte de hellige fra Missouri til Illinois. Kun få var udrustet til flytningen; mange var ubemidlede og i hastværket med at rejse var fristelsen til at løbe for livet stærk. Men i henhold til Brigham

Youngs indstilling var det ikke en fremgangsmåde, der var værdig for Guds hellige. Et samfund vil aldrig bestå, medmindre mennesker viser kærlighed, medfølelse og interesse for hinanden.

Derfor blev der sammenkaldt til møde, og en pagt blev indgået, som indebar, at underskriverne ikke ville rejse, før de havde hjulpet alle de fattige til at rejse med dem. Brigham Young med familie ledsaget af Heber C. Kimballs familie (ældste Kimball blev i Missouri) drog ud i det kolde februar-vejr med deres vogne i retning mod Illinois i en af de mærkeligste processioner i mormonernes udvandringshistorie.

Efter etaper på op til 30 km over den frosne Missouri-slette gjorde Brigham holdt, byggede en midlertidig læskærm til sin kone og fem børn og vendte derpå tilbage til udgangspunktet.

Her læssede han sin vogn med nogle af de fattige hellige og vendte tilbage til sin familie. Således rejste han faktisk tre gange så langt som de fleste medrejsende. Senere ved slutningen af deres rejse i Quincy i Illinois blev der afholdt et enestående møde. De hellige i Quincy hørte, at der stadig befandt sig 50 familier i Far West, som var for fattige til at rejse. De hellige samlede igen alle deres ressourcer, tilbød at sælge det, de måtte have tilbage – deres hatte, frakker og sko – for at indsamle midler til denne flytning. Brigham Young fortæller:

»Vi brød brødet og modtog nadveren. Ved mødets slutning var der indsamlet $50 i kontanter og flere forspand blev stillet til rådighed til at hente brødrene. Blandt de bidragende var enkefru Warren Smith, hvis mand og søn var blevet dræbt i massakren ved Haun's Mill. Hun sendte sit eneste forspand ud på denne barmhjertighedsmission.«

Efter disse oplevelser og mange andre tilsvarende blev Brigham Young bekræftet i sin tro på, at mennesker kan samles i kærlighed, at de har evnen til at skabe et mere kristent samfund baseret på kærlighed og interesse for andre.

Den anden episode fra samme år, som viser Brigham Youngs beslutsomhed om at ofre alt for opbygningen af Guds rige, fandt sted mellem september 1839 og februar 1840 og omfatter hans mission til Storbritannien.

Vi vil fokusere på hans rejse til New York. Tiden var kommet, hvor de tolv apostle skulle rejse på en særlig mission. Men Brigham Young var ligesom mange af hans brødre syg af noget, der så ud til at have været malaria. Med smerter i alle dele af kroppen lykkedes det Brigham at kæmpe sig ud af sengen i Montrose i Iowa og klæde sig på til rejsen. Han havde ikke selv en frakke, så han brugte et tæppe fra en vugge som midlertidig dække. Alle hans børn lå syge i sengen med feber. Hans kone var også syg og behøvede hjælp med sit 10-dage gamle spædbarn. Mississippifloden lå kun 150 m fra huset, men Brigham kunne endog ikke gå ned til flodbredden. En nabo kørte en vogn frem, og præsident Young kravlede op i vognen. Ved floden blev han roet over til den anden bred, hvor Israel Barlow transporterede ham til hest hjem til Heber C. Kimball i Nauvoo. Der faldt Brigham sammen og kunne ikke fortsætte i fire dage.

Tidspunktet for afrejsen kom, og missionærerne tog afsted mod øst, så godt de formåede. Præsident Young sad bag i en vogn. De, der kender ubehaget ved influenza, kan let forestille sig, hvordan det må være at sidde og skrumle tværs gennem Illinois og Indiana. Fire måneder senere ankom Brigham til New York City – endelig rask, men endnu ikke gennem alle prøvelserne. Da Brigham i Brooklyn gik om bord på en færge, faldt han uheldigt, landede på en stor jernring og forvred sin venstre skulder.

Mens to af brødrene holdt ham fast mod dækket, tog Parley P. Pratt fast i Brighams arm og trak til med sin fod solidt plantet i Brighams side. Selv om det må have været ekstremt smertefuldt, pressede ældste Young knoglen tilbage på plads med sin højre hånd. Derefter besvimede

Herover: **Kappe og teleskop, som Brigham brugte på vej over sletterne.**
Til venstre: **Brigham så første gang Salt Lake-dalen liggende bag i Wilford Woodruffs vogn, mens han var ved at komme sig efter en febersygdom og stadig var fysisk svag. Det berettes, at han sagde: »Det er nok. Dette er det rette sted.«**

Herover: **Indgraveret guldknop fra en stok, en gave til Brigham.**
Til højre: **Et firesidet skrivebord fremstillet efter Brighams specifikationer. Det blev ofte benyttet af ham selv og hans rådgivere.**

Herover: **Denne arkitekttegning af templet i Salt Lake City af William Ward hang på præsident Youngs kontor i mere end 20 år.** ***Til højre:*** **Beehive House, hvor præsident Young boede og havde sit kontor.**

han og kunne ikke klæde sig selv på i flere dage.

Andre var måske blevet modløse og havde givet op længe før, men Brigham Young ville aldrig give op, når det drejede sig om opbygningen af Guds rige. Han fortsatte, gik om bord på skibet og var søsyg det meste af turen til Storbritannien. Han var så udtæret ved ankomsten til England, at hans egen fætter, Willard Richards, ikke kunne kende ham.

Efter mange måneders udmarvende missionering vendte Brigham tilbage til sin familie. Hans offer var accepteret af Herren. Ved ankomsten til Nauvoo modtog ældste Young denne ros:

»Kære og højt elskede broder Brigham Young! Sandelig, så siger Herren til dig, min tjener Brigham: Du behøver ikke som tidligere at forlade din familie, thi dit offer er mig velbehageligt.

Jeg har set dit arbejde og din møje på rejserne for mit navns skyld.

Derfor befaler jeg dig, at du skal sende mit ord omkring i verden og fra nu af og for altid drage særlig omsorg for din familie. Amen« (L&P 126:1-3).

Sådan var Brigham Youngs forberedelse til rollen som profet. Efter Joseph Smith blev myrdet, førte Brigham Young de hellige til Great Salt Lake-dalen. I 1847, som 46-årig, blev han opretholdt som den anden præsident for Kirken. Under hans ledelse fik de sidste dages hellige ørkenen til at blomstre som en rose. De udforskede og slog sig ned i en stor vildmark; grundlagde byer; byggede huse, kirker og templer; såede, kunstvandede og høstede; opbyggede industrier, handel og infrastruktur. De underviste deres børn i evangeliets principper og sendte missionærer til fjerne hjørner af jorden.

Ikke blot en gang, men mange gange, lagde Brigham Young bogstaveligt sit liv på alteret i sit virke for at opbygge Guds rige, dette Zion på jorden. Alt andet i livet var underordnet dette mål; han troede på det af hele sit hjerte. Brigham Young var på grund af sin forberedelse den ideelle person, som Herren kunne vælge til at opmuntre andre til at tage del i udviklingen af det ideelle samfund. Brighams trofasthed over for Kristus var fuldkommen. Som Herrens profet sagde han senere i livet:

»Konstant har jeg Zion i mine tanker. Vi vil ikke vente på, at engle eller Enok og hans ledsagere kommer og opbygger Zion, men vi vil bygge det. Vi vil dyrke vores hvede, bygge vore huse, indhegne vore marker, plante vore vingårde og frugtplantager og producere alt, der vil tjene til gavn for vore fysiske legemer, og på denne måde har vi til hensigt at opbygge Zion

på jorden og rense den og fjerne alle former for forurening fra den. Lad en helliggørende påvirkning udgå fra os over alt, hvor vi har nogen indflydelse; over den jord, vi dyrker, de huse, vi bygger, og alt, hvad vi ejer. Og hvis vi ophører med at have noget at gøre med det, der er fordærvet, og opretter Guds Zion i vores hjerte, i vore hjem, i vore byer, ja, i hele vores land, vil vi til sidst overvinde jorden, for vi er jordens herrer; og i stedet for torne og tidsler vil alle nyttige planter, der er gode for menneskenes føde og til at forskønne og smykke, vokse op af jorden« (i *Journal of Discourses*, 9:284).

Kort sagt var byplanlægning for Brigham Young ikke kun et spørgsmål om at grundlægge byer og anlægge frugtplantager. Det var opbygningen af boliger, der var passende for engle, en forsmag på himlen, her på jorden. Uddannelse, musik og kultur skulle spille en dominerende rolle, og han forventede en dag, at Zion i det vestlige USA ville være et udstillingsvindue for alle folk på jorden, der ville komme for at lære af vores eksempel.

Hans drøm er på mange områder stadig ikke opfyldt, fordi mange af os ikke fatter dens betydning. Man fristes til at spørge alle i vores generation: »Hvor i Kirken i dag findes der mænd, kvinder og unge med Brigham Youngs indstilling til denne drøm?« Forhåbentlig er svaret: »Lige her, i vores ward, i vores gren.« □

Højdepunkter i Brigham Youngs liv (1801-1877)

Årstal	Alder	Begivenhed
1801	-	1. juni: Født i Whittingham i Vermont
1815	14	Moderen dør; Brigham begynder at forsørge sig selv, bliver med tiden tømrer.
1824	23	5. oktober: Bliver gift med Miriam Works.
1832	31	Bliver døbt og ordineret til ældste. Kone dør. Brigham møder Joseph Smith; er på kortvarige missioner i USA og Canada.
1834	32	Bliver gift med Mary Ann Angell.
	33	Maj-juni: Er kaptajn under Zions Hærs march.
1835	33	14. februar: Ordineres som medlem af De Tolv Apostles Kvorum, det første i moderne tid.
1839-41	38-40	Er på mission i Storbritannien.
1844	43	27. juni: Joseph Smith bliver myrdet.
		8. august: Brigham leder Kirken som præsident for De Tolv Apostles Kvorum.
1846-47	45-46	Leder de helliges udvandring til Salt Lake-dalen.
1847	45	14. januar: Modtager afsnit 136 i Lære og Pagter.
	46	24. juli: Kommer ind i Salt Lake-dalen med den første gruppe hellige.
		27. december: Opretholdt som præsident for Kirken.
1850	49	15. juni: Bliver guvernør for Utah-territoriet.
1853	52	6. april: Nedlægger hjørnestenen til templet i Salt Lake City.
1858	57	11. juni: Afgår som guvernør efter 8 år.
1867	66	6. oktober: Første generalkonference i det nye Tabernakel i Salt Lake City.
		11. november: Opretter en søndagsskole-organisation for hele Kirken.
		8. december: Genopretter Hjælpeforeningen.
1869	68	Jernbanen kommer til Utah.
		28. november: Opretter en organisation for unge piger i Kirken.
1875	74	10. juni: Opretter en organisation for unge mænd i Kirken.
1877	75	6. april: Indvier templet i St. George, det første tempel i Veststaterne. Lægger fornyet vægt på præstedømmets rette organisation.
	76	29. august: Dør i Salt Lake City.

FAMILIE-ALBUMMET

En forårsmorgen i 1845 gik Willard Richards, en af Kirkens apostle, hans kone Jenetta og deres søn Heber John hen til Lucien Fosters fotoatelier i Nauvoo i Illinois for at få taget deres portræt.

Fotografiet var en ny opfindelse, og besøget i atelieret må have været en spændende oplevelse for familien Richards. Familieportrættet, der ses herover, blev snart af umådelig værdi for Willard og Heber John, for fire måneder efter døde Jenetta pludselig.

Nu mere end 150 år senere er det stadig uerstatteligt i samlingen af fotografier i Kirkens museum for de sidste dages helliges kunst og historie i Salt Lake City i Utah.

Hvert foto har, som portrættet af familien Richards, en beretning at fortælle. Billedet til højre fra 1989 viser fx sidste dages hellige i en fjerntliggende bjergegn i Guatemala, som bygger deres egen kirke med håndlavede mursten. Deres projekt er et udspring af tro, hengivenhed, tjeneste og kærlighed til Herren.

Fotos har bevaret mange situationer som denne, særlige øjeblikke i de sidste dages helliges tilværelse – i både fortiden og nutiden.

Udvalget på disse sider viser, selv om det er lille, at evangeliet er en fælles oplevelse, der binder os sammen som en verdensomspændende kirke, en verdensomspændende familie.

FOTO: CRAIG DIMOND

Herover: Selv om dette foto fra 1975 af forberedelsen af nadveren blev taget i et studenterward på Brigham Young University, kunne det have været taget i ethvert ward eller enhver gren over hele verden.

Til venstre: Fuldtidsmissionærerne ældste Albertelli og ældste Church banker på døre i Cergy i Frankrig i 1990.
Øverst: En armenier bliver døbt ind i Kirken i et provisorisk dåbsbassin i Aleppo i Syrien den 6. april 1923. En kommentar på bagsiden af det originale foto fortæller, at der var seks, der blev døbt den dag.
Herover: I mange egne i verden er det ofte det vand, der er nærmest, der fungerer som »dåbsbassin«, som i tilfældet med denne gruppe nyomvendte i New Zealand i 1900.

FOTO: DOUG MARTIN

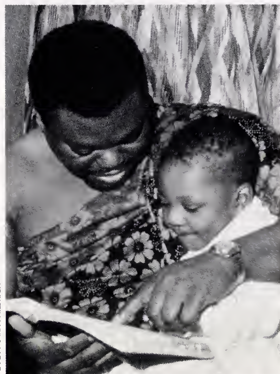

FOTO: MARK PHILBRICK

Herover: I 1990 forklarer Enoch Quaye fra London i England skriften for sin søn. Bror Quaye er tidligere stammehøvding i Ghana.

Øverst til højre: Over hele verden udtrykker de sidste dages hellige deres kærlighed til Frelseren ved at tjene de trængende som denne families besøg hos en enke i nabolaget.

FOTO: CRAIG DIMOND

Nederst til højre: Den første søndagsskole i Kirken blev organiseret i 1849. Halvtreds år senere mødtes denne mangesprogede klasse i 1899 i Salt Lake Citys 23. Ward i folkedragter fra Danmark, Sverige, Tyskland, Holland, Norge, New Zealand, England, Skotland og USA.

Til højre: I 1990 virkede søster Tatiana Turutina som den første hjælpeforeningspræsidentinde i grenen i Viborg i det daværende USSR.

FOTO: MARK PHILBRICK

FOTO: ANN LAEMMLEN LEWIS

FOTO: DOUG MARTIN

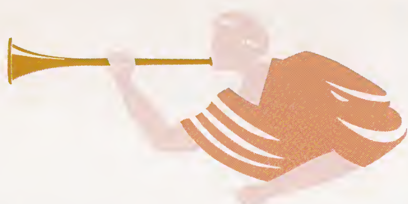
Øverst: Medlemmer af Eket Gren i Akwa Ibom i Nigeria. Da dette foto blev taget i 1985 mødtes grenens 30 medlemmer i lejede lokaler. Gudstjeneste blev holdt på det lokale efik-sprog. *Nederst:* En almindelig situation i Kirken: En far og andre præstedømmebærere velsigner en nyfødt.

STJERNEN

BØRNESTJERNEN

142. ÅRGANG · JESU KRISTI KIRKE AF SIDSTE DAGES HELLIGE · FEBRUAR 1993

HISTORIER FRA MORMONS BOG

Almas mission til Ammonihah

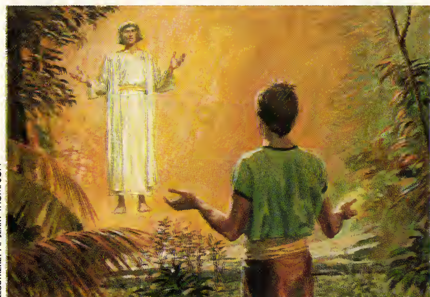
Alma var rystet over nephiternes ugudelighed. Han besluttede at bruge al sin tid på at forkynde evangeliet. Han valgte Nephihah til at efterfølge sig som overdommer. (Alma 4:6-7, 16-19).

Alma underviste i evangeliet i hele landet. Da han prædikede i byen Ammonihah, ville indbyggerne ikke lytte. De smed ham ud af byen. (Alma 5:1; 8:8-9, 11, 13).

Alma drog videre for at besøge en anden by. Han var bedrøvet over den store ugudelighed hos indbyggerne i Ammonihah. (Alma 8:14).

ILLUSTRERET AF JERRY THOMPSON

En engel viste sig og velsignede ham for hans trofasthed. Englen fortalte Alma, at han skulle gå tilbage til Ammonihah og atter forkynde omvendelse. Alma skyndte sig tilbage. (Alma 8:14-16, 18).

Alma var sulten. Da han kom ind i byen, bad han en mand om mad. Manden sagde, at en engel havde fortalt ham, at Alma ville komme, og at Alma var Guds profet. (Alma 8:19-20).

Manden hed Amulek, og han tog Alma med hjem og gav ham mad. Alma blev hos Amulek og hans familie i mange dage. Han takkede Gud for Amuleks familie og velsignede dem. (Alma 8:21-22, 27).

Alma fortalte Amulek om sin mission i Ammonihah. Amulek gik med Alma for at fortælle byens indbyggere, at de skulle omvende sig. Helligånden hjalp dem. (Alma 8:23-32).

Alma fortalte indbyggerne, at de skulle omvende sig; ellers ville Gud tilintetgøre dem. Han fortalte, at Jesus Kristus ville komme og forløse dem, som havde tro på ham og omvendte sig. (Alma 9:1-2, 7-8, 12, 16, 26-27).

Indbyggerne i Ammonihah blev vrede. De forsøgte at kaste Alma i fængsel, men Herren beskyttede ham. (Alma 9:31-33).

Amulek trådte frem. Han var ikke en fremmed, som Alma var. Mange kendte ham. Han fortalte dem om den engel, han havde set. (Alma 9:34; 10:4, 7-8).

Amulek fortalte indbyggerne, at Alma var Guds profet, og at Almas ord var sande. Indbyggerne var overraskede over at høre Amuleks vidnesbyrd. (Alma 10:9-12).

De ugudelige mænd var vrede og forsøgte at narre Amulek med spørgsmål, men Amulek fortalte dem, at han kendte deres onde plan. (Alma 10:13-18).

En af de ugudelige mænd hed Zeezrom. Han fortalte Amulek, at han ville give ham seks sølvmønter for at sige, at der ingen Gud var. (Alma 10:31; 11:21-22).

Amulek vidste, at Gud lever, og sagde, at Zeezrom også vidste det. Amulek sagde, at Zeezrom holdt mere af penge end af Gud. (Alma 11:23-24).

Amulek fortalte Zeezrom om Jesus Kristus og om opstandelsen og evigt liv. Indbyggerne var forbløffede. Zeezrom begyndte at ryste af skræk. (Alma 11:32-37, 43-44, 46).

Zeezrom indså, at Alma og Amulek havde Guds magt, fordi de vidste, hvad han tænkte. Zeezrom lyttede, da Alma lærte ham om evangeliet. (Alma 12:1, 7-9).

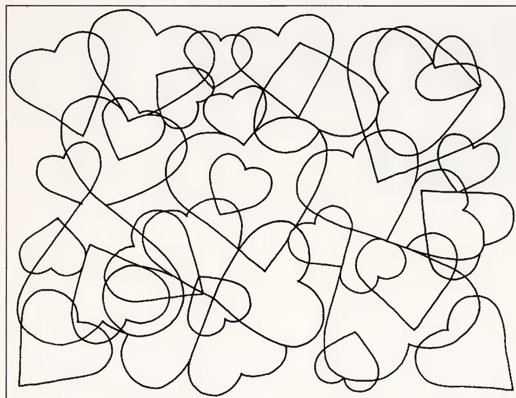
Mange af indbyggerne troede Alma og Amulek. De begyndte at omvende sig og studere i skriften. (Alma 14:1).

(Fortsætter på s. 14)

Tæl hjerterne

Ruth Iman

Hvor mange hjerter kan du finde?

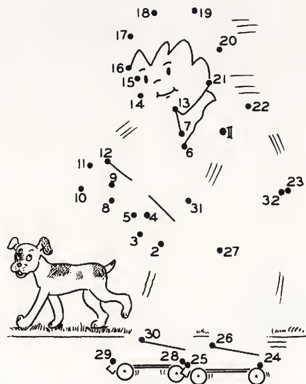

Tæl hjerterne: 35.

Prik til prik

Roberta L. Fairall

Forbind prikkerne i rækkefølge og se, hvem der lærer noget sjovt.

Så siger Herren

Marianne Frost Bates

Kombinér profeten i Det Gamle Testamente med det, Herren sagde til ham.

____ 1. Noa

____ 2. Josua

____ 3. Moses

____ 4. Jonas

____ 5. Adam

____ 6. Abraham

____ 7. Jakob

____ 8. Samuel

a. »Tag din søn Isak, ... og bring ham der som brændoffer.«

c. »Du skal gøre dig en ark af gofertræ og indrette den med rum ved rum.«

d. »Stå op og gå til Nineve, den store stad, og udråb over den, at deres ondskab er kommet op for mit åsyn.«

e. »Derfor vil jeg nu sende dig til Farao, og du skal føre mit folk, israelitterne, ud af Ægypten!«

f. »Jeg giver Jeriko ... i din hånd.
... så skal byens mur styrte sammen.«

g. »Fyld dit horn med olie og drag af sted!
Jeg sender dig til betlehemitten Isaj, thi jeg har udset mig en konge blandt hans sønner.«

h. »Israel skal være dit navn! ...
Et folk, ja folk i hobetal skal nedstamme fra dig,
... det land, jeg gav Abraham og Isak, giver jeg dig, og dit afkom efter dig giver jeg landet!«

Så siger Herren: (1) c – se 1 Mos. 6:14; (2) f – se Jos. 6:2, 5; (3) e – se 2 Mos. 3:10; (4) d – se Jon. 1:2; (5) b – se 2 Mos. 2:16-17; (6) a – se 1 Mos. 22:2; (7) h – se 1 Mos. 35:10-12; (8) g – se 1 Sam. 16:1.

Et tempel er Herrens hus

Judy Edwards

»Det er dit hus, din helligheds sted« (L&P 109:13).

Har du nogensinde tænkt over, hvordan vor himmelske Faders hus i Himlen ser ud? Vi kan kun forestille os, hvor smukt det er. Når vi forsøger at forestille os det, kan vi tænke på vores eget hjem her på jorden. Huse er forskellige afhængig af, hvem der bor i dem. Nogle børn bor i huse bygget af mursten, andre bor i huse bygget af træ. Et hjem kan være en lejlighed, en enkel hytte eller måske en båd.

Uanset hvordan dit hjem ser ud, er det vigtigste dét, der er *indeni*. Hvis et hjem er fyldt med kærlighed og venlighed, er det et smukt hjem.

Vor himmelske Fader ønsker også at have et smukt hjem her på jorden, hvor vi kan komme på besøg og mærke hans kærlighed. Han har befalet os at bygge huse til ham, hvor vi kan høre hans lærdomme og få betydningsfulde velsignelser. Disse huse kaldes templer. Det er i Guds tempel, at vi bedst kan tilbede ham og indgå vigtige pagter (eller løfter) med ham. Da hvert tempel er et helligt sted, skal de, der kommer ind i templet, være værdige. De skal holde vor himmelske Faders befalinger. På denne måde vil kærlighed, skønhed og hellighed fortsat findes i Guds hellige hus.

Instruktioner

1. Tag næste side ud af bladet. Klæb siden op på kraftigt papir eller karton, og klip derefter langs de stiplede linier.
2. Tegn på side 3 et billede af det tempel, der er nærmest dit hjem. Farvelæg alle billederne.
3. Lav huller, hvor angivet, og træk garn eller snor gennem siderne for at fremstille en lille bog. Bind en sløjfe med garnet på bogens forside. Vend siderne en for en, mens du synger »Jeg elsker Herrens tempel« (se *Børnestjernen*, juni 1992, s. 5).

Forslag til fællestid

1. Brug »Jeg elsker Herrens tempel« (Børnestjernen, juni 1992, s. 5) til at nedskrive og tale om nogle af de ting, en person gør i templet: Mærker Helligånden, lytter, beder, indgår pagter med vor himmelske Fader, bliver beseglet sammen i familier.

2. Forklar at man i templet bærer noget særligt hvidt tøj, der repræsenterer renhed, ubesmittethed, hellighed og retfærdighed. Brug i samtalen Åb. 3:4-5: »De skal vandre med mig i hvide klæder, thi de er værdige dertil. Den, der sejrer, skal således iføres hvide klæder.« Tal om andre begivenheder i vores liv, hvor vi har hvidt tøj på (dåb, bryllup og begravelse).

3. Vis et billede af det nærmeste tempel. Lad de mindre børn tegne et billede af sig selv stående uden for templet. Tal med de ældre børn om deres tempels historie. Tilskynd dem til at nedskrive deres følelser om templet i deres egen dagbog.

4. Bed et primarybarn, som har været i templet til en indvielse eller besegling, om at fortælle om oplevelsen eller bed en voksen om kort at fortælle primarybørnene om, hvilke velsignelser han eller hun har fået ved at besøge templet.

5. Inviter biskoppen eller grenspræsidenten til at tale til børnene om tempelværdighed og tempelanbefalinger. □

JEG ELSKER HERRENS TEMPEL

Janice Kapp Perry

Jeg elsker Herrens tempel,
der skal jeg hen en dag, 1

og føle Helligånden,
jeg lytter og jeg be'r. 2

For Guds tempel det er Herrens
hus, hvor kærligheden virker. 3

Jeg gør mig parat, mens jeg er
barn. Det er min hellige pligt. 4

Jeg elsker Herrens tempel,
der skal jeg hen en dag, 5

jeg hører der min Fader,
og jeg vil lyde ham. 6

For Guds tempel er et helligt sted,
hvor vi vil bli' beseglet. 7

Som Guds kære barn har jeg jo
lært: »Familien den er evig.« 8

ILLUSTRERET AF JULIE YOUNG

Den sikre og trygge vej

Vickie Anderson og Loralee Wilkey

Christinas storebror trak i en af hendes tykke, blonde fletninger. »Hej, Fregne, du burde også få en af fåreklipperne til at klippe dit hår.«

»Ja,« tilføjede hendes tvillingebror, »du har mere uld end gamle Torden.«

Christina på 9 år vrængede ansigt efter sine brødre. Alle tre børn sad på en høstak ved fåreskurets fjerne ende. Under dem gik får nervøst brægende rundt. De ventede på at blive klippet. Fåresaksene summede, og mændene råbte ordrer, mens de kastede ulden op i uldsækkene.

Torden, den store førervædder, synes at være den eneste rolige midt i al forvirringen. Han stod i en fold for sig selv og gumlede på noget hø. Hver gang han rystede fluer af sig, gav den store klokke om hans hals lyd fra sig.

»Christina Helena!« råbte hendes far. »Christina Helena Schultz, kom her!«

Christina var altid ivrig efter at hjælpe sin far og råbte: »Kommer nu!« Hun gled ned af høstakken og løb hen til sin far.

»Christina, jeg har brug for dig. Du skal gå med Torden og lede de får, vi allerede har klippet, over på sydengen. Der er omkring 100 får plus lammene. Vi er nødt til at gøre plads for de næste får.« »Ja, far,« svarede hun, mens hun grinede efter sine brødre og stolt rankede ryggen.

Far fastgjorde et tykt tov til førerfårets halsspænde og gav Christina den anden ende. »OK, Christina, Torden er parat. Husk nu, hvad hans opgave er.«

Uden tøven gik Torden ud folden. Han var ikke bange for Christina og så op på hende med bløde, brune øjne fulde af varme og visdom.

Sikker på sin egen betydning og Tordens hengivenhed gik Christina hen foran det gamle får. Hun gik gennem de larmende får, som straks fulgte lyden af førerfårets klokke. Da de alle fulgte Christina og Torden ud af folden, kunne hun mærke deres henrykkelse, da de væltede fremad. De synes at vide, at de nu frit kunne gå ned på sydengen. Christina fornemmede deres forventning og kendte sit ansvar. Hun trak i rebet, der var fastgjort i fårets halsspænde, og trak ham mod den smalle bro og genvejen til sydengen.

Men Torden modsatte sig Christinas træk og gik i stedet i retning af bakken og den længere, men sædvanlige vej. Igen trak Christina i rebet i et forsøg på at dreje det gamle får ned mod broen. Igen gjorde Torden modstand.

ILLUSTRERET AF PAUL MANN

»Åh, hvorfor kan du ikke gøre det på min måde!« Christina trampede utålmodigt med foden, da Torden standsede og nægtede at flytte sig. Selv om hun trak til, var hendes 27 kg intet i forhold til det store får. Da Christina begyndte at blive træt i armene, stirrede hun vredt på Torden og mumlede: »OK! Jeg gør, som du vil, denne gang. Kom nu. Lad os gå op ad den lange bakke. Så kan vi i det mindste skrå hen over hømarken uden at skulle gå den lange vej udenom.«

Fårene var lidt forvirret over deres ophold, og de var begyndt at mase sig fremad, mens de brægede uroligt. Men da Torden begyndte at gå, begyndte klokken at ringe, og fårene blev igen rolige. Da Christina, som gik lidt foran, satte tempoet op, fulgte Torden efter. De sultne får satte også tempoet op. Forpustet løb Christina op til toppen af bakken. »Her har jeg min chance,« sagde hun, trak hårdt i Tordens reb og tvang hans hoved mod hømarken.

Torden stangede blidt Christina, og hun løsnede sit greb. Så gik han hen ad den velkendte vej.

»Dit stædige dyr! Kan du ikke se, hvor meget lettere det vil være at gå hen over marken i stedet for at gå udenom den!«

Hun rev i rebet og forsøgte at trække Torden hen mod hømarken. Han så på hende, og rystede så kraftigt med hovedet. Klokken skramlede, og fårene pressede sig fremad, da Torden trak væk fra hømarken og hurtigt gik tilbage til den velkendte vej. Rebet begyndte at glide i Christinas hænder, men hun holdt godt fast.

Halvt løbende forsøgte Christina at komme foran Torden, men han gik bare hurtigere. Jo hurtigere hun gik, jo hurtigere gik Torden, og jo hurtigere han gik, jo hurtigere kom fårene og lammene. Snart var Christina fanget mellem Torden og de fremmyldrende får, og rebet var ved at glide ud af hendes hånd. Hun holdt desperat fast, selv om det brændte hendes hænder.

Kendt med vejen og fremskyndet af sulten skyndte fårene sig hen mod den åbne låge til sydengen, hvor Torden så sin egen genvej! Han drejede pludselig fra vejen og ned af en stejl skrænt. Den pludselige bevægelse sendte Christina sprællende til jorden, og rebet blev revet ud af hendes hånd. Fårene løb hurtigt væk fra hende og ned af skrænten efter Torden og gennem den åbne låge til engen.

Christina lå forvirret og forslået. Hulkende rejste hun sig. Med hudafskrabninger på knæene og ømme hænder gik hun usikkert tilbage mod fåreskuret. For hvert skridt tænkte hun på brødrenes drilleri og faderens skuffelse.

Christinas far kom i sin bil, før hun nåede skuret. Han standsede, kom ud og skyndte sig hen til hende. Han bøjede hendes ansigt opad, så han kunne se hende, lagde en arm om hendes skulder og sagde: »Det ser ud til, at du har haft nogle problemer, min skat.« Han så intenst på hende, men hans stemme var blid og ligefrem. Han så mærkerne i Christinas hænder, fugtede sit lommetørklæde i noget rent vand og trykkede hende blidt i hænderne, mens hun fortalte sin beretning.

»Du ville altså have fårene til at tage genvejen over broen!« sagde hendes far, da hun var færdig.

»Det ville have været meget hurtigere.«

»Tror du, at alle de får kunne komme over broen på samme tid uden uheld?«

Christina tøvede: »Det kunne de vel ikke. Men der var masser af plads til at skrå over hømarken.«

»Ja, Christina, kan du huske, hvor syge får bliver, når de spiser for meget hø? Ved du ikke, at de fleste får ikke kan holde op med at spise frisk hø, når de først får begyndt?«

»Åh, far, jeg er ked af det,« snøftede Christina.

»Du er heldig, Christina, at Torden ikke tillod fårene at følge den farlige vej.«

»Ja, han er virkelig stædig,« sagde Christina.

»Måske er det ikke så meget stædighed, men at han er fast besluttet på at gøre det, han ved, der er det rigtige. Husk på, Christina, at han er førerfåret. Han leder de andre på den vej, som vil få dem sikkert frem, hvor de vil hen, ligesom mor og jeg forsøger at lede jer på de rigtige veje, så I kan vende tilbage og bo hos vor himmelske Fader.«

Far og Christina gik ind i bilen, og han så igen på hendes hænder for at være sikker på, at de ikke var kommet alvorligt til skade. Derefter kørte han ned til sydengen og standsede. Christina blev overrasket, da han gik ud af bilen og også tog hende ud.

»OK, Christina Helena. Nu hvor du ved, hvorfor Torden opfører sig, som han gør, tror du så, at du kan føre ham tilbage og hente den næste flok får?«

»Ja, far. Og denne gang vil jeg lade ham lede hele vejen.« □

Ældste L. Lionel Kendrick

Janet Petersen har interviewet ældste L. Lionel Kendrick fra De Halvfjerds

Jeg er vokset op i Baton Rouge i Louisiana, hvor jeg ikke var medlem af Kirken. Selv om mine forældre ikke var medlemmer af Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige, ser jeg med taknemmelighed tilbage på, hvordan de har påvirket mit liv. Min mor havde en medfødt hjertefejl og fik at vide, at hun kunne risikere at dø, hvis hun fik børn. Min mor ventede i otte år på at få mig, og jeg er enebarn. Min mor var kærlig og forstående. Hun talte altid pænt om alle og gjorde det til en indgroet vane hos mig. På trods af sit svage helbred levede hun et aktivt liv, inden hun døde som 50-årig.

Jeg tænker ofte på de mundheld, som min mor lærte mig; de dukker op ligesom en båndoptager, der bliver tændt. De er bl.a.:

Det er let at komme i vanskeligheder, men de er vanskelige at komme ud af.

Er opgaven stor eller lille, da pas den med flid, ellers går det dig ilde.

Når du på noget begynder, stands ej, før du det fuldender.

Min mor gav mig en god arbejdsmoral og et ønske om at yde noget. Hun havde stor indflydelse på mit liv, og jeg havde et dejligt forhold til hende, ligesom jeg havde til min far.

Min far lærte mig meget om tjeneste. Han havde mange færdigheder fx som tømrer og mekaniker, og han var altid den første, som trådte frem, når andre havde brug for hjælp. Jeg så ham aldrig tage betaling for sin hjælp. Jeg lærte også af ham, at en af nøglerne til lykke at virkelig at nyde det, man beskæftiger sig med. Jeg har aldrig kendt en mand, som elskede sit arbejde mere end min far.

Mine forældre havde standarder, som svarer til sidste dages helliges. Vi kom hver søndag i vores metodistkirke og gik til bønnemøder hver onsdag. Min forældre elskede Frelseren meget højt og var eksempler på mange Kristuslignende egenskaber. Deres eksempel var lige så vigtigt for mig som de lektioner, de lærte mig.

Mine forældre lærte mig, at tro

ILLUSTRERET AF KARL HEPWORTH

på mig selv og på Herren. Jeg har stor tro på Herrens løfter. »For Gud er alle ting mulige« (Matt. 19:26) er et af mine yndlingsskriftsteder. Jeg har set, at dette løfte er sandt, både når jeg skulle overvinde fristelser, og når jeg skulle opnå noget i min familie eller i min karriere. Hvis man vælger de rette mål, er der intet, vi ikke kan opnå med Herrens hjælp. Jeg har lært at elske livet og ikke være bange for udfordringer. Frygt kvæler troens gnister.

Kære børn, elsk jeres forældre og lyt til dem. Det lyder måske forslidt, men det er meget vigtigt. Jeg elskede mine forældre og havde et brændende ønske om at følge deres råd. Derfor var det aldrig svært for mig at følge mine forældres råd, og det var også let for mig at følge mine præstedømmelederes råd, da jeg blev medlem af Kirken. Jeg sætter stor pris på mine forældre, fordi de lærte mig at følge deres råd, at respektere personer med myndighed og at forme mit liv efter Frelserens eksempel. □

Men de fleste ønskede at slå Alma og Amulek ihjel. I stedet blev de bundet og ført frem for overdommeren. (Alma 14:2-4).

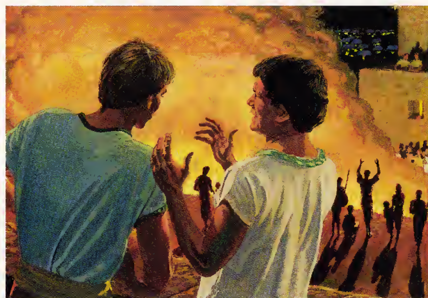
Zeezrom var ked af, at han havde været ugudelig og havde lært folket at handle forkert. Han tiggede indbyggerne om at slippe Alma og Amulek fri. (Alma 14:6-7).

Zeezrom og de andre mænd, der havde omvendt sig, blev fordrevet fra byen. De ugudelige sendte mænd ud for at kaste sten efter dem. (Alma 14:7).

De ugudelige indbyggere kastede derefter de kvinder og børn, som troede på Guds ord, på bålet. De smed også deres hellige skrifter på bålet. (Alma 14:8).

Alma og Amulek var tvunget til at se på, at kvinderne og børnene døde i ilden. Amulek ønskede at bruge Guds magt til at frelse dem. (Alma 14:9-10).

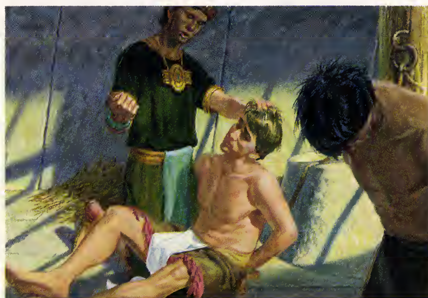
Men Helligånden fortalte Alma, at han ikke måtte standse drabene; at de døende ville være hos Gud, og at de ugudelige ville blive straffet. (Alma 14:11).

Overdommeren slog Alma og Amulek flere gange, og han fik sine medhjælpere til at smide dem i fængsel. (Alma 14:14-17).

Andre onde mænd kom hen til fængslet og mishandlede dem på mange måder. De ville ikke give Alma og Amulek nok at spise eller drikke. (Alma 14:18-22).

Overdommeren sagde, at de ville tro Alma og Amulek, hvis de brugte Guds magt til selv at slippe fri. Derefter slog han dem igen. (Alma 14:24).

Alma og Amulek rejste sig. Alma bad Herren om at gøre dem stærke på grund af deres tro på Kristus. (Alma 14:25).

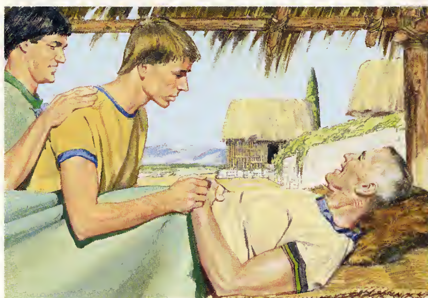
Guds magt fyldte Alma og Amulek. De rev rebene, de var bundet med, over. (Alma 14:25-26).

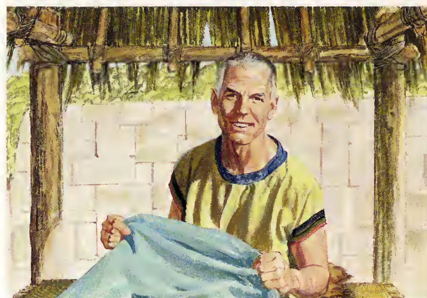

De onde mænd blev bange. De begyndte at løbe, men faldt til jorden. Jorden skælvede, og fængselsmurene faldt ned og slog de ugudelige mænd ihjel. (Alma 14:27).

Herren beskyttede Alma og Amulek. De gik ud af fængslet og ind i byen. Indbyggerne var bange for dem og løb væk. (Alma 14:28-29).

Alma og Amulek gik til Sidoms land, hvor de fandt de af Ammonihahs indbyggere, som havde omvendt sig. Zeezrom var der, og han var meget syg. (Alma 15:1-3).

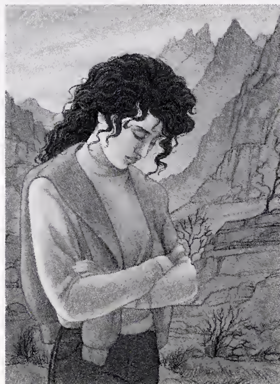

Zeezrom var glad for, at Alma og Amulek var i live. Han havde troet, at de var blevet dræbt på grund af det, han havde gjort. Han bad dem om at helbrede sig. (Alma 15:4-5).

Zeezrom troede på Jesus Kristus og havde omvendt sig fra sine synder. Da Alma bad for ham, blev Zeezrom straks helbredt. (Alma 15:6-11).

Zeezrom blev døbt og begyndte at forkynde evangeliet. Mange andre blev også døbt. (Alma 15:12-14).

De ugudelige, som blev i Ammonihah, blev alle udryddet af en lamanitisk hær, sådan som Alma havde profeteret. (Alma 16:2, 9).

SØG HERREN DAGLIGT

ILLUSTRERET AF LORI ANDERSON WING

Som børn af en kærlig himmelsk Fader er vi velsignet med hans kærlighed. Hvorfor mærker vi så ikke altid hans kærlige vejledning? Efterhånden som vi lærer at påkalde Herren i alle ting, kan vores tro blive en virkelig støtte og kraft, som vi kan stole på i alle situationer. Da kan vi bedre mærke hans vejledende hånd i vores dagligdag.

I Almas Bog minder Amulek os om, at vor himmelske Fader er dybt engageret i alle sider af vores liv, men at hans vejledning i vores tilværelse kun opleves fuldt ud, når vi søger den. »Udøv tro til omvendelse,« belærer Amulek om, »og påkald hans hellige navn ...

Ja, ydmyg jer og vedbliv at bede til ham.

Bed til ham, når I er i marken, ja, for alle jeres hjorde.

Bed til ham hjemme, ja, for hele jeres hus, både morgen, middag og aften.

Ja, bed til ham mod jeres fjenders magt ...

Bed til ham for markens afgrøder, at I må have held med dem.

Bed for hjordene på markerne, at de må formeres.

Men det er ikke alt; I må udøse jeres sjæl i lønkammeret og på lønlige steder og i ørkenen« (Alma 34:17, 19-22, 24-26).

Hvor og i hvilke situationer har du brug for mere oprigtigt at søge Herrens hjælp?

»VIS MIG VEJEN«

For mange år siden for en ung sidste dages hellig pige vild i det barske landskab omkring familiens ranch. Bange og forvirret forstod hun, at hun havde brug for øjeblikkelig hjælp. Hun lukkede sine øjne og bad inderligt: »Fader, vis mig vejen hjem.«

Ordene havde knap forladt hendes mund, da hun følte hænder lagt på sine skuldre, som viste hende vej. Med denne tilskyndelse begyndte hun at gå op gennem en kløft i nærheden. Denne kraftige påvirkning forblev hos hende hele vejen hjem, og den forlod hende ikke, før hun greb fat i håndtaget til døren.

Denne oplevelse var med til at skabe et grundlag for den tro, der styrkede hende hele livet. »Jeg ville ønske, at alle, især dem, der er faret vild, havde en sådan viden om vor himmelske Faders kærlighed,« sagde hun.

Hvilke tegn har du på, at din himmelske Fader hører dine bønner og leder din daglige færd, selv i små detaljer?

AT ÅBNE DØREN FOR HERREN

»Se, jeg står for døren og banker; om nogen hører min røst og åbner døren, da vil jeg gå ind til ham« (Åb. 3:20). På et velkendt billede af døren, der er beskrevet i dette vers, er der kun et håndtag på vores side. Selv om Herren står rede til at komme ind, tvinger han os ikke til at invitere ham ind.

Når vi vender os til Gud i bøn, åbner vi reelt en dør, der bringer os i harmoni med troens kraft. »Kom i hu, at uden tro kan du intet gøre, bed derfor i tro« (L&P 8:10).

Herren ser os i vores daglige færden og er rede til at svare. På samme måde som han hjalp den unge pige, der var faret vild og var bange ude i naturen, vil han også vise os vejen hjem, når vi er ydmyge og søger ham i bøn.

Hvordan giver det os styrke til at følge Herrens lærdomme, når vi indbyder ham til at komme ind i vores liv? □

FOTO: STEVE BUNDERSON

Gemt bag et smil kan der ligge frygt og skyldfølelse – den misbrugtes forfærdelige byrde. Uanset om det er dig selv eller en, du kender, kan man få håb, fred og helbredelse.

SKJULTE PINSLER

Lisa A. Johnson

Man kan ikke undgå at holde af Andrea*, når man møder hende. Hun er varm og venlig og sjov, og hun er god til at sørge for, at du føler dig godt tilpas.

Men sådan har hun ikke altid været.

I lang tid bar hun på en mørk og dyster hemmelighed, som hun ikke kunne betro til nogen. Hun græd meget. Hun var normalt nedtrykt. Hun holdt sig væk fra andre – havde ingen nære venner og havde ikke tilstrækkelig selvtillid til at klare sig godt i skolen eller i andre situationer. Andrea var blevet seksuelt udnyttet, da hun var yngre.

»Jeg troede, at jeg havde begået en forfærdelig synd,« sagde hun. »Jeg tænkte, at den var for grov til at fortælle om den til nogen. Jeg følte væmmelse, at jeg var totalt værdiløs, indtil en meget forstående biskop forklarede for mig, at det ikke var min fejl, men at Herren stadig elskede mig, og at jeg kunne få hjælp.«

Den hjælp, Andrea fik, bestod både af professionel og åndelig rådgivning, og den har gjort hende i stand til at lægge disse traumatiske oplevelser bag sig og blive følelsesmæssig og åndelig rask igen.

IKKE ALENE

Desværre er Andreas situation ikke enestående. Der rapporteres hver dag om et alarmerende antal misbrug, som involverer både unge piger og unge mænd. Misbrug er ikke begrænses til bestemte personer eller bestemte samfundslag. Der er rapporteret om tilfælde af seksuelt misbrug i alle racer, religioner, faggrupper, indkomstlag og uddannelser.

Foregår der seksuelt misbrug i sidste dages hellige familier? Den tragiske sandhed er, at der *er* tilfælde i Kirken. Lederne ved Kirkens hovedsæde har modtaget en række breve fra medlemmer, der er blevet misbrugt.

Præcis hvad er seksuelt misbrug? Det indebærer i henhold til definitionen »enhver seksuelt stimulerende aktivitet mellem et barn og en voksen eller et andet barn, der handler på baggrund af magt, tillid eller kontrol« (*Child Abuse: Helps for Ecclesiastical Leaders* [pjece udgivet af Kirken], 1985, s. 2).

»Børnemishandling har måske altid eksisteret,« siger præsident Gordon B. Hinckley, førsterådgiver i Det Første Præsidentskab, »men vi har bare ikke altid ofret det så stor opmærksomhed som nu. Jeg er glad for den kampagne, der nu er i gang mod denne forfærdelige ondskab – hvoraf der findes alt for meget blandt vore egne. Fædre, I kan ikke mishandle jeres små uden at krænke Gud. Enhver mand, som gør sig skyldig i blodskam, er uværdig til at have præstedømmet. Han er uværdig til at være medlem af Kirken og bør behandles derefter. Enhver mand, der slår eller på anden måde mishandler sine børn, vil blive stillet til regnskab for den store dommer, som vil

*Navnene er ændret.

dømme os alle« (*Stjernen*, aprilkonferencen 1985, s. 48).

Breve fra medlemmer af Kirken fortæller, hvor ødelæggende seksuelt misbrug er. Den 15-årige Linda* skriver: »Da forældrene til de børn, som jeg var babysitter for, kom hjem, ville jeg bede hustruen om at køre mig hjem, men manden insisterede på at gøre det. Jeg vidste lige der, at jeg var i vanskeligheder. På vej hjem forsøgte han at forulempe mig. Uanset hvad jeg gjorde, fortsatte han bare.«

Den 16-årige Tina* har en anden historie at berette: »Jeg husker især en episode, da jeg var omkring fem år,« skriver hun. »Jeg tog sammen med mine ældre brødre og søstre over til min bedstefar for at sove hos ham ... Jeg fortalte bedstefar, at jeg havde ondt i maven, og han bad mig om at hente en pude og sætte mig på hans skød. Det var der, det hele begyndte.«

Der er også den 25-årige David*, som mener, at det er vigtigt at påpege, at drenge også kan være ofre. »Jeg havde også problemer med det,« fortæller han. »Min babysitter – da jeg var lille. Jeg vidste ikke, hvad hun gjorde. Mange år efter, da jeg fandt ud af det, blev jeg syg indvendig. Jeg havde det bare forfærdeligt.«

Denne »forfærdelige« følelse opleves af de fleste, der er ofre for misbrug. Behandling af denne følelse er en af de vigtigste skridt mod helbredelse.

»IKKE SKYLDIGE I SYND«

Det Første Præsidentskab har godkendt følgende udtalelse om emnet: »Ofre for voldtægt eller seksuelt misbrug oplever ofte et alvorligt trauma og uberettigede skyldfølelser. Kirkens ledere skal behandle sådanne sager med finfølelse og omsorg og forsikre ofrene om, at de som ofre for andres onde gerninger ikke selv har gjort sig skyld i synd, og derved hjælpe dem med at overvinde disse skyldfølelser og genvinde deres selvagtelse og tillid i forholdet til andre.

En moden person, der frivilligt indlader sig på seksuelle forhold, må naturligvis dele ansvaret for handlingen, også selv om den anden deltager var initiativtageren. Personer, der bevidst tilskynder til seksuelle forhold, må også bære sin del af ansvaret for de handlinger, der følger deraf. Men personer, som helt og holdent tvinges til et seksuelt forhold, er ofre og er ikke skyldige i nogen seksuel synd ...

Unge ofre for seksuelle overgreb er heller ikke skyldige i synd, hvis de var for unge til at kunne overskue det alvorlige i den seksuelle adfærd. Selv når handlingen øjensynligt begås med den unges samtykke, kan man se bort fra eller modificere dette samtykke, når det moralske ansvar skal placeres, hvis initiativtageren i kraft af sin stilling havde enten myndighed eller magt over det unge offer« (brev til generalautoriteter, regionalrepræsentanter og andre præstedømmeledere, 7. februar 1985).

FÅ HJÆLP

Misbrugsofre skal vide, at det ikke er deres skyld, og de skal også vide, at de desperat behøver hjælp. De er nødt til at sige det til nogen – en slægtning, rådgiver, lærer, biskop – enhver, som de føler sig knyttet til og har tillid til, og omgående. Ingen behøver at finde sig i seksuelt misbrug.

Der er mange grunde til, at det kan være meget vanskeligt at melde misbrug. Ofte truer misbrugere med at skade deres offer eller deres offers familie, hvis de nogensinde siger noget. Sådanne trusler er et klart signal om, at der er noget galt, og at det skal siges til nogen – og hurtigt. Misbrugere ved, at de gør noget forkert, og de ønsker ikke, at andre finder ud af det. Men ofre kan få støtte og beskyttelse mod truslerne, hvis de fortæller om dem.

Der er andre grunde til, at mange ofre tøver med at nævne misbruget for andre. De er ofte bange for, at en anmeldelse af forbrydelsen vil splitte eller ødelægge familien. Det er ikke altid tilfældet. Hvis problemet er massivt, vil offentlige myndigheder formentlig gribe ind og fjerne misbrugeren i stedet for ofret fra hjemmet. Ellers findes der rådgivere, som kan hjælpe familien med at løse deres personlige og familiemæssige problemer. Rådgivernes mål er at opbygge en stærk familie og ikke at ødelægge den. Et offer kan gå til sin biskop, en skolevejleder, en anden voksen, de har tillid til, eller opsøge en hjælpeorganisation i lokalsamfundet for at finde nogen, der specialiserer sig i denne form for rådgivning. Og pengene bør ikke være en forhindring. Der er sikkert mulighed for tilskud til den nødvendige hjælp, og specialisterne kan hjælpe ofrene med at søge.

Ofrene kan også være bange for, at

det vil ødelægge familiens omdømme i Kirken, hvis de anmelder forbrydelsen. Men der skal skrides ind mod gerningsmændene, både for at hjælpe dem med at omvende sig og for at forhindre yderligere misbrug. »Formålet med kirkedisciplinering er (1) at frelse overtræderens sjæl, (2) at beskytte den uskyldige og (3) at værne om Kirkens renhed, hæderlighed og gode rygte« (*Instruktionshåndbog for Kirkens ledere,* s. 10-1).

Det kan især være svært for mænd at anmelde seksuelt misbrug. Samfundet fortæller ofte mænd, at de skal have kontrol med situationen og være i stand til at beskytte sig i enhver situation. Hvis de indrømmer, at de har været ofre, er de ofte bange for, at det vil medføre en negativ reaktion med hensyn til deres omdømme som mænd.

Der er også andre årsager, som hindrer ofre i at anmelde misbrug. Det er svært at indrømme, at en nært beslægtet eller nær bekendt har begået en forfærdelig forbrydelse. I stedet bebrejder mange ofre sig selv og siger, at de kun fik, hvad de fortjente, i stedet for at anmelde misbruget. Ofre kan også tænke, at når de først har anmeldt misbruget, vil andre anse dem for urene og ikke værdige til at modtage kærlighed. Nogle ofre forstår måske slet ikke, at der er begået en forbrydelse, fordi misbrugeren har fået dem til at tro, at sådanne forhold og handlinger er normale og naturlige.

På trods af alle vanskelighederne med at anmelde seksuelt misbrug er det af afgørende betydning, at det bliver anmeldt. Følgerne af misbrug kan vise sig på alle mulige modbydelige måder, hvis de involverede ikke får hjælp til at behandle problemerne. Misbrug er ikke altid årsagen, men det kan være årsagen til kriminalitet, depression, løse seksuelle forbindelser, indesluttethed, dårlige forhold til jævnaldrende, manglende tillid eller vanskeligheder i et senere ægteskab; og det kan tilmed bidrage til seksuelt misbrug af ofrets egne børn, hvis problemerne ikke bliver taget op.

»I ni måneder deltog jeg i en lokal ungdomsgruppe, hvor en leder seksuelt forulempede teenagepigerne,« siger Susanne.* »Jeg var et af ofrene. Detaljerne om, hvad han gjorde, står i en politirapport. Gennem rådgivning har jeg lært, at jeg ikke behøver gemme dem i mit hoved.«

KOM VIDERE

Når ofrene først erkender, at de er blevet seksuelt misbrugt, er de nødt til at gennemgå en proces, hvor de tilpasser sig krisen. Mange sidder fast på et af disse trin, og det kan afspejles i deres forhold til andre mennesker. Ofre har ofte brug for hjælp til at komme videre.

Chok kommer først. Det er en lammelse, der skyldes, at den traumatiske situation, der er foregået, er for rædselsvækkende til at forstå eller acceptere.

Benægtelse kommer derefter. Offret tænker: »Jeg kan ikke tro det. Det kan ikke være sket for mig. Ikke mig. Ikke min familie.«

Vrede, raseri og harme følger. »Hvad har jeg gjort?« tænker ofret. »Hvorfor skete dette forfærdelige for mig? Hvordan kan nogen være så ond?«

Derpå kommer en periode med købslåen. »Hvis dette aldrig nogensinde dukker op igen, kan vi alle blot glemme, at det skete,« eller »Hvis jeg er meget god, vil jeg blive velsignet med, at det aldrig vil ske igen, og jeg vil glemme alt om det.«

Depressionen overtager, når benægtelse ikke længere er effektivt. »Jeg bliver aldrig ren og kysk igen,« tænker ofret fejlagtigt. »Jeg er værdiløs og hjælpeløs.«

Accept kan følge, hvis ofret får hjælp. »Det er smertefuldt,« tænker ofret, »men livet fortsætter, og jeg behøver ikke, at få det ødelagt på grund af denne oplevelse.«

Tilpasning er det sidste skridt. Misbruget placeres i det rette perspektiv, og der genoprettes en følelse af selvtillid og værdi. Misbruget bliver en del af fortiden og er ikke længere den centrale del af ofrets tilværelse.

Ved at gå igennem disse skridt er Andrea begyndt at få et bedre og mere tilfredsstillende liv. Andre, der som hende har oplevet seksuelt misbrug, kan også indlede en helbredelse. Det er vigtigt for dem at forstå, at de har ret til ikke at blive misbrugt, og at de skal have hjælp, hvis det sker. De skal vide, at det ikke er deres fejl, at de ikke er urene, og at det heller ikke påvirker deres kyskhed. Men det vigtigste er, at de skal forstå, at deres himmelske Fader stadig elsker dem, har store forhåbninger til dem og har givet dem mulighed for at komme over det. □

På hellig grund

Gregory Encina Billikopf

Da jeg stod på grunden uden for templet i Santiago i Chile, mindedes jeg, at jeg som dreng gik i en katolsk skole på netop denne grund. I foråret 1970 fortalte vores præst, at vi var ved at sælge vores skole til mormonerne. »I her i Chile tror, at den katolske kirke er den eneste religion,« sagde han.

»Selvfølgelig,« tænkte jeg, »hvad er der ellers?«

Vores præst fortsatte: »I skal alle skrive en stil om Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige.«

Eftersom SDH-missionskontoret lå i nærheden af mit hjem, gik jeg derhen for at få materiale til min stil. Da jeg kom hjem, kiggede jeg på de pæne pjecer om Kirken og på Mormons Bog. Mit eksemplar af bogen indeholdt på første side Moronis løfte:

»Og når I modtager disse ting, formaner jeg jer til at adspørge Gud, den evige Fader, i Kristi navn, om disse ting ikke er sande; og dersom I beder af oprigtigt hjerte og med fast forsæt samt med tro på Kristus, da vil han åbenbare sandheden deraf for jer gennem den Helligånds kraft.

Og gennem den Helligånds kraft kan I kende sandheden i alle ting« (Moroni 10:4-5).

Da jeg læste dette løfte, modtog jeg et åndeligt vidnesbyrd om, at disse ord var sande, og at Mormons Bog var sand; men jeg var 15 år og ikke parat til at være »religiøs«, så jeg besluttede ikke at gøre noget ved mine følelser. Min interesse var imidlertid blevet vakt, og jeg fik den bedste karakter i klassen for min stil om mormonerne.

Efter en anden diskussion i en religionstime begyndte jeg at meditere over Guddommens natur. Gennem inspiration nåede jeg frem til, at Faderen, Sønnen og Helligånden er tre adskilte personer, men ét i formål. Denne højt værdsatte nye viden skulle senere hjælpe mig med at genkende Herrens sande kirke.

Det skete mange år senere, efter min familie var flyttet til USA, hvor jeg studerede ved University of California. En ven, Randy, som boede længere nede ad gangen på kollegiet, gav mig et eksemplar af Mormons Bog. Den stod længe på mit værelse, uåbnet. Randy og jeg var uenige om meget, men hver gang han fortalte mig om Kirken, mærkede jeg Ånden bære vidnesbyrd for mig om, at det, han fortalte mig, var sandt.

I juleferien skulle jeg flyve hjem, og jeg besluttede at fylde tasken med bøger, jeg kunne læse i flyet.

Mens jeg pakkede, fik jeg øje på Mormons Bog, og jeg lagde den som den sidste bog ned i tasken overbevist om, at jeg ville læse den, når jeg var færdig med de andre bøger. Men på flyet blev den sidste bog i tasken den første, der kom ud, og pludselig følte jeg et stort behov for at læse den. Det tog mig fire dage, hvor jeg læste dag og nat, før jeg havde læst Mormons Bog. Mens jeg læste og bad, vidste jeg, at det var sandt. Jeg kunne knap tro det, jeg fandt ud af!

Da jeg kom tilbage til universitetet i Californien, fortalte jeg straks Randy, at jeg troede på Mormons Bog og ønskede at blive døbt. Han var henrykt. Vi ringede til ældsterne, og jeg blev døbt kort efter.

Hvordan kunne jeg som dreng i en religionstime vide, at jeg en dag på nøjagtig samme sted ville gå ind i Herrens hus – templet i Santiago i Chile? □

ILLUSTRERET AF ROBERT MCKAY

TROENS ØER
FIJI

»Himmelsk« er en måde at beskrive Fijis skønhed på, men evangeliet giver medlemmerne en åndelig skønhed, som gør livet i dette paradis endnu smukkere.

Shirleen Meek Saunders

»Gud skabte Fiji på en af sine lykkeligste dage,« siger ældste Glen L. Rudd, tidligere områdepræsident i Kirkens Stillehavsområde. Og når man kører fra den ene til den anden ende af Viti Levu, landets største ø, må man give ham ret. Vulkantoppe rejser sig højt over regnskove og velordnede sukkerrørsplantager; palmetræer og flotte sandstrande omkranser dybblå, glimtende havbugte langs kysten. Blomster og frugt spirer spontant frem mellem løvet i alle grønne nuancer.

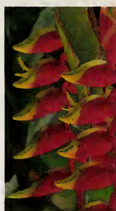
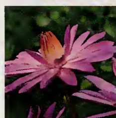
Livet i dette paradis er dog ikke altid lutter idyl. Bag Fijis naturskønhed findes et udviklingsland med økonomiske, politiske og sociale udfordringer, hvortil kommer landets vækstproblemer. Men for nogle af Fijis indbyggere er Jesu Kristi evangelium blevet en væsentlig kilde til styrke.

Akanisi Rosi og hendes barn Tupoutua Baravilala til stavskonference i Suva i Fiji. Der er ca. 7.000 sidste dages hellige i denne ø-nation.

FOTO: SHIRLEEN MEEK SAUNDERS

De har taget imod evangeliets lærdomme og efterlever dets principper, og det hjælper dem med at klare deres vanskeligheder, giver dem fred og et håb om bedre dage forude.

Landet Fiji består af mere end 300 øer, som ligger ca. 2100 km nord for Auckland i New Zealand. Selv om ca. 100 af øerne er beboede, er størstedelen af landets befolkning koncentreret på kun 13 øer.

Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige kom til Fiji i 1924, da søster Mele Vea Ashley immigrerede dertil fra Tonga sammen med sine børn. Enkelte andre af de første medlemmer kom fra Samoa, men det var først den 5. september 1954, at 14 sidste dages hellige officielt organiserede en gren, der holdt møder i et lejet lokale i hovedstaden Suva. På de 39 år siden denne beskedne begyndelse er Kirken vokset til ca. 6.600 medlemmer, en stav med seks ward (dannet i 1983) og to distrikter med 15 grene.

KOMMER SAMMEN

De fleste lokale kirkeledere fortæller, at transport og kommunikation er nogle af de største problemer, medlemmerne har – især dem, der bor i landdistrikterne uden for Suva og på vestsiden af Viti Levu. Lønningerne i Fiji er meget små, så det er kun få, der har råd til at købe biler; det mest almindelige er at køre med bus.

Sidst på året i 1987 var der et ublodigt militærkup, og det nye styre forbød, at de offentlige transportmidler kørte om søndagen. Det skabte ikke store problemer for medlemmerne af landets største kristne religion – der har en kirke i hver landsby – men mange sidste dages hellige bor langt fra deres gren eller ward. Vilisi og Fai Ucunibaravi og deres seks børn besluttede, at de ville gå de 12 km fra deres hjem til kirken i Nausori hver søndag. »Nogle lo ad os, og de ville ikke standse og lade os køre med,« siger søster Ucunibaravi, »men det var i orden. Vores hjerte var allerede fremme, før vi gik hjemmefra.«

Efter tre år har styret nu lempet på loven, således at busserne nu kører om søndagen en del af året. Uden anden form for transport må nogle medlemmer nu tage bussen til kirke, men på grund af køreplanen kommer de ofte sent eller må tage hjem før tiden.

Nogle ward og grene lejede lastbiler til at hente medlemmerne, men biskop Timoci Ratu fra Nadi Ward fortæller, at det heller ikke var en god løsning: »Vi brugte mere end hele wardets budget alene på transport. Derfor opmuntrede jeg medlemmerne til at komme ved deres egen tro. I begyndelsen faldt tilstedeværelsen, men nu er den på samme niveau som før.«

Transportproblemet påvirker også medlemmernes muligheder som hjemmelærere og besøgslærerinder. Desuden har kun få medlemmer telefon, hvilket gør det ekstra svært. Præsident Inosi Naga fra Suva Fiji Stav siger: »Det er svært at komme ud, men vi forsøger ihærdigt – og jeg tror, at vi begynder at se resultater.«

Søster Raj Kumari, som er hjælpeforeningspræsidentinde i Tavua Gren, får besøgslærerinderne til at sende et maskinskrevet budskab med posten til dem, som bor uden for byen. Kvorumslederne i præstedømmet sender grupper af mænd af sted til en bestemt landsby for at besøge

Yderst til venstre: **Brijma Wati Charan fra Sigatoka Gren er en af Fijis mange lokale missionærer, som har bragt evangeliet til deres fædreland.**

I midten: **Åkander og orkideer er blandt Fijis smukke blomster.**
Til venstre: **Biskop Timoci Ratu med sin kone, Letlia, og yngste datter Akesa.**

»Noget af det, vi gør bedst, er at forkynde evangeliet,« siger biskop Ratu. »Vi skammer os ikke over at være medlemmer af Kirken.«

alle medlemmerne på en gang. I Sigatoka Gren tager Hjælpeforeningens præsidentinde, Siteri Varo, bussen til landsbyerne i bjergene hver måned for at besøge de søstre, som bor længst væk. Hun tager hjemmefra kl. 8 og kommer hjem ved middagstid. »Det er ikke tid nok til at nå besøgene,« siger hun, »men jeg har intet valg. Det er den sidste bus, der kører den dag.«

Selv om medlemmerne i Suva bor nærmere hinanden, har søster Grace Taito, der er stavens hjælpeforeningspræsidentinde, de samme problemer med kommunikation. Men fordi hun er skoleinspektør på en af Kirkens underskoler, kan hun sende meddelelser til biskopper og hjælpeforeningspræsidentinder i wardene med deres børn – eller naboers børn – som er elever på skolen.

FIJIANERNE OG INDERNE

I 1878 hentede det britiske styre på Fiji arbejdskraft fra Indien til at arbejde i sukkerrørsmarkerne. Efter fem år kunne inderne vende hjem for egen regning; hvis de blev fem år længere, ville styret betale for rejsen tilbage eller tillade, at de blev. Mange af disse arbejdere foretrak livet på øerne langt fra det indiske kastesystem, så de blev. I dag er omtrent halvdelen af Fijis befolkning efterkommere af disse kontraktarbejdere.

Inderne i Fiji har beholdt meget af deres egen kultur, som adskiller sig meget fra den indfødte kultur i Fiji: De to grupper har forskellig tro, skikke og livsstil. Af disse grunde er de stort set forblevet adskilte. Integreringen i Kirken har for disse grupper altid været en prøve på den enkelte persons kærlighed til andre, men nylige politiske problemer har kompliceret situationen yderligere. I oktober 1987 afsatte Fijis militær den nyvalgte statsminister, som kom fra det parti, hvor de fleste indere hørte hjemme. Siden da er spændingen mellem de to grupper taget til.

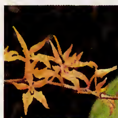
Hvordan reagerer Kirkens medlemmer på denne vanskelige situation? »Jeg tror, at alle, som betragter os, vil sige, at vi har gjort ret i at forblive sammen,« siger præsident Naga fra staven i Suva. »Under kuppet rådede vi medlemmerne til ikke at blande kirke og politik. Vi bliver ved med at fortælle vore medlemmer, at når vi først bliver medlem af Kirken, er der ingen fremmede. Og jeg mener, at de virkelig tror på det, selv om enkelte personligt har udtrykt uro over det, der sker i vores land.«

Biskop Ratu siger, at spændingen heldigvis ikke mærkes så meget i Kirken, selv blandt nye medlemmer. »Jeg formoder, at det er, fordi evangeliet lærer os, at der ingen forskel er på mennesker uanset deres status, race, tro eller hudfarve,« siger han. »Når vi samles, forsøger vi at berolige inderne, hvis der er frygt blandt dem for fijianerne.«

Ud over at råde medlemmerne til at stå sammen, giver kirkeledere dem også praktiske erfaringer. Medlemmer fra begge grupper arbejder side om side i højrådet, i stavens og wardenes hjælpeorganisationer, i biskopråd og præstedømmets kvorummer og som fuldtidsmissionærer. Det skaber følelser af gensidig respekt. »Jeg elsker hende,« siger søster Varo, en indfødt fijianer, om sin indiske førsterådgiver Brijma Wati. »Hun hjælper mig utroligt meget – ikke kun med Hjælpeforeningens opgaver, men ved at tage sig af min søn, mens jeg leder møderne.«

Herover til venstre: Moushmi Singh var ni år, da dette billede blev taget. Hun var blevet døbt en måned før i Rakiraki Gren.

Øverst til højre: Illison Tilley er entreprenør og var biskop for Lami Ward i nærheden af hovedstaden Suva.

Herunder: Raj Kumari med sine døtre Amol Rashika, til venstre, og Pramol Rashika. De er medlemmer i Tavua Gren.

Lederne sikrer sig også, at alle medlemmer undervises på deres eget sprog, når de er i kirke. Selv om Fijis officielle sprog er engelsk, taler mange af de ældre medlemmer og mange i fjerntliggende områder kun deres modersmål. Derfor har biskoprådene og grenspræsidentskaberne ofte tre taler ved nadvermødet – en på hindustani, en på fijiansk og en på engelsk. Lærerne i Hjælpeforeningen og præstedømmekvorummet bruger ofte en oversætter, så alle kan deltage. Og til aktiviteter i ward og i gren er der rigeligt med fijiansk *og* indisk mad. På trods af denne indsats er der stadig nu og da en understrøm af anspændthed mellem grupperne, men sidste dages hellige fijianere og indere melder, at de føler sig trygge hos og mere lige hos hinanden i Kirken end noget andet sted i samfundet.

SKIKKE OG KULTURER

For de indfødte fijianere er stammeskikkene en væsentlig del af livet. Landsbyerne er spredt over hele landet, og hver enkelt har en høvding, som fastsætter loven i landsbyen. Kirkeledere må faktisk, før man kan sende missionærer ind i et nyt område, deltage i traditionelle ceremonier for at få høvdingens godkendelse.

I landsbyerne lever indbyggerne efter en form for den forenede orden; de giver alt, hvad de har, til høvdingen, som er familiens overhoved. Til gengæld giver han dem mad, tøj og et sted at bo. Selv om en person flytter fra landsbyen, har familien ret til alt det, han ejer. Biskop Ratu fortæller: »For nylig fortalte min familie mig, at en slægtnings børn, som var født uden for ægteskabet og ingen far havde, havde brug for skolepenge. Derfor gav jeg dem pengene. Det forventes af os, at vi er med til at dække familiens behov, også den fjernere familie.«

Traditionen i Fiji tillader ikke, at man indleder en samtale med en ældre person, og almindelige mennesker må ikke henvende sig til personer af fornem slægt uden at være inviteret til det. Der kan også være restriktioner mellem personer fra forskellige landsbyer. »Det kan være et problem,« siger Alex Lobendahn, som er medlem af højrådet i Suva Stav, »da medlemmer fra én familie fra en landsby ikke han være hjemmelærere for en familie fra en anden landsby, når der er sådanne restriktioner.

Jeg ville ønske, vi kunne nedbryde disse barrierer og besøge mennesker i Herrens navn i stedet for at følge en kulturel tradition,« fortsætter han, »men alle er forståeligt nok tilbageholdende, fordi de ikke ønsker at skabe problemer.«

Bror og søster Ucunibaravi overskred de kulturelle restriktioner for at blive gift. Søster Ucunibaravi kommer fra en fornem fijiansk slægt, og hendes mand er borgerlig. »Mens vi kom sammen,« fortæller bror Ucunibaravi, »måtte min kone vælge mellem mig og sin samfundsklasse – men det vigtigste for hende var at have præstedømmet i sit hjem.«

De indiske indbyggere i Fiji har også stærke kulturelle traditioner. Mange indiske forældre tillader ikke, at deres børn kommer sammen med andre, og arrangerede ægteskaber er almindelige. Når en kvinde bliver gift, bliver hun medlem af mandens familie og tjener i sin svigermors hjem. Så længe hun bor der, bestemmer hendes svigerfar,

Til højre: **Biskop Subhash Dass med sin kone Roselyn og deres sønner Amit (til venstre) og Anand. »Tempelbesøget fik mig til at forstå, hvor meget Herren har lovet os,« siger søster Dass. »I sammenligning virker materielle ting uvæsentlige.«**
Yderst til højre: **Søstrene Christine Prasad, Valenshya Prasad og Ragni Lata synes, at efterlevelse af evangeliet har gjort dem lykkelige.**

hvad hun kan gøre eller ikke gøre. Det kan hindre en yngre kvinde i at tilslutte sig Kirken, selv om hendes mand, hvor traditionen ikke kræver faderens tilladelse, bliver døbt. De fleste fijianere af indisk afstamning er hinduer, og nogle indiske kirkemedlemmer bliver frosset ude, når de siger farvel til den tro, som deres familie har haft i generationer. »Personligt mener jeg,« siger bror Peter Lee, der er rådgiver i missionspræsidentskabet i Fiji, »at hvis ens kultur ikke forhindrer fremskridt, bør vi fastholde den. Men dersom traditionen vil hindre Herrens værk, må vi afgøre, hvad vi bør gøre eller ikke gøre. Ellers vil vi aldrig bevæge os fremad.«

KÆRLIGHED

En af de mest åbenbare egenskaber hos indbyggerne i Fiji er deres kærlighed til hinanden. »Det er en ø-egenskab, tror jeg,« siger Alex Lobendahn. »Her vil mennesker give alt væk og kun beholde en lille smule til sig selv.«

»Når vi underviser vore medlemmer i at elske deres næste og hjælpe dem ind i fællesskabet, er der intet nyt i det,« siger Peter Lee. »Det er noget, de er vant til.«

Hans kone Sereana er enig. »Det har vi altid praktiseret. Når jeg fx har mad til overs, går jeg automatisk ind til vore naboer med noget.«

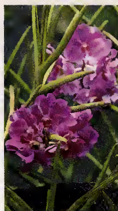
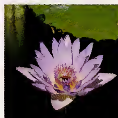
Søster Fauro Akata er hjælpeforeningspræsidentinde i Nadi Ward og husker, at en søster altid kom til møderne sammen med sin mand og børn, som var medlemmer, men hun var aldrig blevet døbt. »En dag,« fortæller søster Akata, »spurgte jeg hende, hvorfor hun ikke blev døbt. Hun fortalte mig, at det var, fordi hun ingen hvid kjole havde. Vi købte så noget hvidt stof og gav hende det. Hun syede en kjole og blev døbt kort efter.«

I Nadi arbejder de hellige også sammen om at hjælpe hinanden med at komme til templet i Nuku'Alofa på Tonga. Rejsen til Tonga koster ca. 2.500 kr., der er en enorm sum for mange familier. Derfor arbejder medlemmerne sammen hvert år på at rejse pengene ved at arrangere lokale middage og kulturelle opvisninger. Derefter udvælger de adskillige personer eller familier, som er arbejdsløse eller ikke i stand til at spare op og sender disse mennesker med på den årlige tempeltur i august.

De hellige i Fiji er varme mennesker, og det gør dem til gode medlemsmissionærer. Det er ikke ualmindeligt, at medlemmer af ward og grene kendte hinanden, før de tilsluttede sig Kirken. Ugen efter deres dåb præsenterede Seminsi og Sereana Ratu, der bor i Rakiraki Gren, missionærerne for to kontakter. Nu er fem af Ratus venner blevet døbt. En årsag til, at vi let udbreder evangeliet, er at vi ofte taler med hinanden,« forklarer biskop Subhash Dass fra Suvas Nasinu Ward. »Når vi standser op og hilser på gaden, er det ikke usædvanligt, at vi taler i fem eller ti minutter.«

EGNE MISSIONÆRER

Ønsket om at udbrede evangeliet hos deres egne er ført over til fuldtidsmissionærerne. Af de 105 missionærer, som for tiden virker i Fiji, er de 38 lokale ældster og søstre. Lokale missionærer har været livsnødvendige, si-

den Kirken begyndte i landet. Da de første amerikanske missionærer kom til Fiji i maj 1954, tillod immigrationsmyndighederne kun, at der var to i landet på samme tid, hvorfor lokale missionærer udgjorde resten af missionærstyrken. Denne kvota af udenlandske missionærer blev gradvist hævet til 16 og restriktionerne blev helt ophævet efter kuppet i 1987.

Alligevel virker de fleste missionærer fra Fiji i deres eget land. (Enkelte ældster af indisk afstamning er nu på mission i Indien). En af årsagerne er sproget. Mange mennesker taler ikke engelsk flydende, og missionærer, der ikke kommer fra Fiji, har ofte svært ved at undervise i abstrakte åndelige principper, men lokale ældster og søstre løser det problem. »Når vi underviser på vores modersmål,« fortæller ældste Laisiasa Veikoso, »kan vi forklare tingene mere tydeligt. Vi kan bedre udtrykke vore følelser for vore undersøgere, hvilket hjælper dem med at mærke Ånden.«

Ældste Nawal Sen siger, at han holder meget af at tjene i Fiji, fordi han ønsker at se sit folk modtage den frelsende viden. Han er selv af indisk afstamning og har erfaret, at med hans forståelse for indisk kultur og religion kan han hjælpe sit folk med at løse deres problemer ved at bruge principperne fra evangeliet.

»For seks år siden havde vi kun 12 lokale missionærer,« siger præsident Naga. »Nu har vi 38, og vi vil få mange flere. Vore første generations-medlemmers børn er ved at nå missionæralderen, og de får en god forståelse af evangeliets principper gennem deres arbejde i seminar.«

Og lige så vigtigt er det, at missionen giver de unge fijianere en uvurderlig træning. »De hjemvendte missionærer er en virkelig styrke,« fortæller biskop Joseph Sokia fra Tamavua Ward. »De fleste forbliver aktive, og deres mission styrker deres vidnesbyrd og forbereder dem på lederkaldelser og missionsansvar gennem hele livet.«

Bror og søster Ucunibaravi er enige om, at deres mission gav dem en åndelig modenhed, som har haft afgørende betydning for dem og for deres børn. »Vi føler, at det var et privilegium at tjene,« siger de. »Der er mange opløste hjem her, og uden vores mission ville vi sikkert være i samme situation.« Deres mission hjalp dem også med at danne en stærk forpligtelse over for aktivitet i Kirken. »Kirken er centrum for vores tilværelse,« siger bror Ucunibaravi. »Vi ville være helt fortabt uden den.«

»Selv om jeg meget ønskede at tjene i udlandet,« siger Alex Lobendahn, »vidste jeg, at vi havde brug for missionærer her. Det var på flere måder hårdt. Missionen hjalp mig med at forstå og føle større kærlighed til andre mennesker. Min mission gav mig et stærkt ønske om at hjælpe Kirken med at vokse her i Fiji.«

Imidlertid er der mange hjemvendte missionærer, som *ikke* bliver i Fiji. Mange rejser til Brigham Young Universitys afdeling på Hawaii, hvor de bliver gift med sidste dages hellige fra andre øer eller finder beskæftigelse i lande, hvor de økonomiske muligheder er bedre.

TRO – OG MIRAKLER

Kirkens medlemmer i Fiji er ydmyge og har en stor tro på, at Gud vil sørge for dem. Den tro bliver bønhørt.

Herover til venstre: 16-årige Sanjanita Singh og hendes mor Devi Wanti Singh, som var den første hjælpeforeningspræsidentinde i Ba Gren. *Herover til højre:* Jovesa Nausa hører til Ba Gren. Han spænder her sine stude for til arbejdet med sukkerrørene. »Jeg udvikler mig skridt for skridt i evangeliet,« siger han. »Jeg tror, at det er det, Herren ønsker af mig.« *Herunder:* Vaione Soronavalu sagde sit arbejde i et bageri op for at virke fuldtids i Nadi-missionen i Fiji.

Da den 21-årige Sunita Kumari, en indisk søster, ønskede at blive døbt, forsøgte hendes ældre bror at forhindre det ved at arrangere et ægteskab for hende. Men medlemmerne af Rakiraki Gren fastede og bad sammen med Sunita, og ægteskabsplanerne gik i vasken, og hun blev døbt.

Nogle få måneder senere fastede og bad grenens medlemmer igen sammen med Sunita, denne gang for at hun måtte finde et arbejde. Hun havde søgt arbejde, siden hun forlod skolen fire år tidligere, men nu følte hun, at det især var vigtigt at tjene penge, »så jeg kunne betale min tiende og hjælpe de fattige.« En uge efter blev Sunita tilbudt et arbejde som sekretær i en ny virksomhed. Hun har siden været missionær i Fiji.

Det var et tørt år, da Mona og George Dunn besluttede at dyrke sukkerrør på deres gård i nærheden af Lautoka. Efter seks uger uden regn var bror og søster Dunn og leverandøren, som de havde bestilt til at så, bange for, planterne ikke ville klare sig. Bror og søster Dunn og deres sønner fastede og bad. Da de næste søndag kom hjem fra kirke, mødte de leverandøren: »I er meget velsignede,« sagde han. »Det har regnet lige nok til at holde jeres sukkerrør i live.«

Senere, da deres vandtank næsten var løbet tør, bad familien igen om regn. Da de nogle aftener senere sad på deres veranda, så de lidt spredte skyer. »Ville det ikke være vidunderligt, hvis det regnede lige nu?« sagde søster Dunn.

»Det vil det,« svarede hendes mand.

Og det skete. Stormen fyldte deres tank helt op – men vejen, der førte op til deres hus, blev ikke våd.

Subhash og Roselyn Dass og deres sønner, Amit og Anand, ønskede at rejse til templet for at blive beseglet, men de kunne ikke rigtigt spare tilstrækkeligt meget sammen. Da bror Dass blev kaldet som biskop, følte han stærkt, at han havde brug for at modtage begavelsen. Familien havde penge nok til en flybillet til Tonga, så søster Dass foreslog, at hendes mand rejste alene. »Nej,« sagde han. »Vi må alle rejse sammen. Herren vil sørge for en udvej.«

Familien fastede de næste to søndage. Sidst i den anden uge tilbød biskop Dass' arbejdsgiver at låne ham penge til alle fire flybilletter. »Turen til templet var den smukkeste oplevelse, vi har haft,« siger biskop Dass. »Vi ved nu, at hvis vi søger Guds rige først, vil Herren gøre resten.«

INGEN STØRRE GLÆDE

I Vesaru – et landbrugsområde uden for Ba – bor Jovesa Nausa på en 4 hektar stor sukkerrørsgård. Han er ældste i Ba Gren og underviser i seniorklassen. »Jeg plejede at høste meget sukker på min gård – mellem 250 og 270 tons,« siger han, »men jeg var ikke lykkelig. Nu tilhører jeg Kirken, så jeg bekymrer mig ikke over penge mere. Jeg tror, at Gud er med os og hjælper os. Selv om jeg høstede mindre sukker sidste år, er jeg lykkelig.«

Bror Nausas følelser gentages af sidste dages hellige overalt i Fiji: »Vores familie har aldrig før været så tæt knyttet«; »Vi er glade for at være medlemmer af Kirken«, »Evangeliet gør os lykkelige.«

Glæde er en af de store velsignelser, som Kirken har givet de sidste dages hellige i Fiji – en glæde, der kan vare evigt. Livet i paradiset bliver hele tiden bedre. □

FOTO: WINAI WATANAWONGWORAKULA OG SURAKKHAHA CHAIMONGKHON

Pornchai Juntratip

Åndeligt forberedt

David Mitchell

Pornchai Juntratip går forsigtigt ind i lokalet og fornemmer, hvor hans gæsts er. Han smiler, fører håndfladerne sammen, bøjer hovedet og giver den traditionelle thailandske hilsen: »*Sawat dee khrap.*«

Bror Juntratip er tynd og med fine træk, og hans ungdommelige ansigt skjuler hans 46 år. Besøgende fornemmer en overjordisk kvalitet hos bror Juntratip, der er blevet beskrevet som en »mand uden svig, uberørt af verden.« Bror Juntratip er oversætter for Kirken i sin hjemby Bangkok i Thailand, og han har opnået meget i livet på trods af, at han mistede synet i sine teenageår.

»Jeg var omkring otte eller ni år gammel, da jeg mistede synet på højre øje. Jeg opdagede først, at jeg kun kunne se med mit venstre øje, da jeg så gennem en kikkert. Jeg mistede synet på venstre øje, da jeg var omkring 14 år gammel. Nu kan jeg kun se forskel på lys og mørke.«

Men uden evnen til at se med sine øjne har bror Juntratip udviklet evnen til at se med Ånden.

»Jeg var sidst i tyverne, da jeg først mødte sidste dages hellige missionærer. De cyklede forbi huset en dag og så mig. De standsede og præsenterede sig og spurgte, om jeg nogensinde havde hørt om Kirken. Da jeg sagde nej, fortalte de mig om Joseph Smith og det første syn.

Ud fra det, de fortalte mig, følte jeg, at Joseph Smith var en god mand, som ikke havde gjort noget forkert. Jeg

Pornchai Juntratip holder sin søn, Pituporn, ved sin kones stand på markedet. Søster Juntratip, til venstre, sælger mad til ansatte i nogle af de nærliggende virksomheder.

Bror Pornchai Juntratip oversætter med en computer studiematerialerne til de thailandske seminar- og institutelever. Han lytter til lydbånd på engelsk sendt fra Salt Lake City og taster derefter sin oversættelse ind på computeren. ***Yderst til højre, øverst:*** **Bror og søster Juntratip sammen med deres søn Pituporn.**

fulgte deres forslag, knælede ned og bad til min himmelske Fader for at vide, om det, de havde fortalt mig, var sandt. Da jeg rejste mig, havde jeg denne bløde, varme følelse rislende i rygraden.«

Ældsterne aftalte at komme igen, og denne gang medbragte de braille-udgaven af Mormons Bog og *Trosartiklerne* af ældste James E. Talmage – begge på engelsk.

Men Pornchai siger, at han var blevet forberedt til dette øjeblik. Hans far arbejdede i en bank og begyndte at lære Pornchai engelsk, da han var ni år. Da Pornchai var 10, fik han en privatlærer. Senere deltog han i et fireårigt korrespondancekursus med en skole for blinde i USA. Pornchai havde gennemført kurset og modtaget en amerikansk high school-eksamen, kort før missionærerne standsede op for at tale med ham.

»Når jeg ser tilbage, kan jeg se, at alt passede fint sammen,« siger bror Juntratip. »Jeg kunne ikke alene læse de bøger, som missionærerne gav mig, men jeg tror også, at jeg var åndeligt forberedt på at modtage evangeliet.

Jeg voksede op med skikkene fra to religioner. Som de fleste thailændere er jeg opdraget som buddhist. Mine forældre er af kinesisk afstamning, så de fulgte også de kinesiske religiøse skikke, som nytårsfesten, festen for forfædrene og nymånefesten.

Men jeg havde læst om Jesus Kristus, og som lille dreng for meget længe siden havde jeg set film, hvor Herren blev skildret. Det var fx *De ti bud* og *Men jeg så ham dø*. Og jeg troede på Gud. Jeg sagde til mig selv, at der måtte være en Gud, for hvis der ingen Gud var, hvem havde så skabt universet og alt det gode og de smukke ting i det? Der måtte være et almægtigt væsen.«

Bror Juntratip blev døbt den 6. december 1976 som 28-årig.

På det tidspunkt var hans forældre døde, men han mødte stærk modstand fra sine to yngre brødre. »De var begge universitetsuddannede ingeniører, og deres eneste religion var materialisme. De kunne ikke forstå, hvad det var, jeg gjorde.«

Tre år senere modsatte de sig hans ønske om at studere ved Brigham Young University's afdeling på Hawaii. »Mine brødre var sikre på, at jeg ville dumpe,« mindes bror Juntratip, »og de ønskede ikke skammen ved at måtte hente mig hjem.« I et forsøg på at forhindre ham i at rejse, overtog brødrene kontrollen med en ejendom, som hans mor havde efterladt ham. Pornchai havde planlagt at sælge ejendommen for at betale for studierne, men hans brødre sagde, at de ville beholde ejendommen, således at de kunne sælge den og betale for billetten hjem, hvis han ikke klarede det.

Men bror Juntratip fortsatte alligevel med sine planer og indskrev sig ved BYU-Hawaii. Han skrev til et luftfartsselskab og spurgte, om de ville lade ham flyve til halv pris. De svarede ved at give ham en gratis billet.

Pornchai studerede engelsk litteratur ved universitetet, optog forelæsningerne på bånd og lyttede til indlæste udgaver af pensummet. Han ernærede sig ved at afskrive bånd med levnedsbeskrivelser.

Han fik sin eksamen i december 1983 og fortsatte der-

efter studierne i engelsk litteratur ved BYU i Provo i Utah. »Mine brødre lod mig få pengene fra salget af ejendommen til at dække mine udgifter i Utah, fordi jeg klarede mig så godt på Hawaii,« fortæller bror Juntratip. »Jeg måtte bruge så meget tid på mine studier, at jeg ikke kunne arbejde ved siden af, men heldigvis fik jeg et legat. Jeg fik min magistergrad i juni 1986 og vendte tilbage til Thailand.«

De første syv måneder efter tilbagekomsten til Thailand underviste bror Juntratip elever i sit hjem. Derefter blev han tilbudt en stilling som oversætter for Kirken.

»Jeg havde bedt om, at jeg måtte finde et arbejde, der passede til min specielle situation, og oversætterjobbet gør netop det. Jeg oversætter elevmaterialer i seminar og institut til thailandsk.«

I begyndelsen betalte bror Juntratip andre for at indlæse den engelske tekst for sig. Han dikterede den thailandske oversættelse på en båndoptager, og båndene blev derefter afskrevet. De sidste to trin blev elimineret, da han lærte sig selv at betjene en skrivemaskine med de thailandske skrifttegn. Senere byttede Pornchai skrivemaskinen ud med en computer, hvilket gjorde gennemgangen og rettelserne lettere. Nu får han også tilsendt indtalte udgaver af den originale tekst på engelsk.

Bror Juntratip mødte sin kone, Kwanjai, nogle år efter han kom tilbage fra BYU. Hun havde været på mission i Thailand.

Bror og søster Juntratip blev beseglet i templet i Manila i Filippinerne i juni 1990 af tempelpræsident Floyd Hogan, som havde været Kwanjais missionspræsident. Deres søn, Pituporn, blev født i august 1991. »Hans navn betyder *patriarkalsk velsignelse*,« forklarer bror Juntratip. »Vi håber, at han vokser op og bliver en god missionær ligesom sin mor.

Jeg kan huske dengang, missionærerne præsenterede lektionerne for mig, at jeg følte, at evangeliet, som de underviste mig i, var sandt, og at det var godt,« siger han. »Ved at stræbe efter at leve mit liv i henhold til evangeliet har jeg fået en sikker vished om, at det *er* sandt, og at det *er* godt«. □

Din ægtefælles

Melvin L. Prueitt

lykke

I ethvert ægteskab har hver ægtefælle magt til at ødelægge eller opbygge deres kærlighed. For ikke længe siden kiggede jeg på et pænt ungt par i nogle minutter. Man kunne høre, at de var gift, for hun ville aldrig have talt til ham på den måde, hvis de blot kom sammen. Hun skældte ham uophørligt ud for noget ligegyldigt. Med ord og kropssprog fortalte hun ham, at han var værdiløs. For mig så han ikke værdiløs ud. De så faktisk begge både intelligente og succesfulde ud, men hun kom med negative bemærkninger om alt, hvad han sagde og gjorde.

Jeg havde lyst til at gå hen til den unge kvinde og spørge: »Hvad er det, du forsøger at opnå?« Måske troede hun, at hun ved at kritisere ham ville få ham til at forstå det rigtige i det, hun sagde, og at han pludselig ville blive sådan, som hun ønskede, han skulle være. Men det, hun faktisk gjorde, var at danne en person, som aldrig kunne elske hende. Uanset hvor stærk han er, eller hvor brændende hans kærlighed var under forlovelsen, vil en sådan behandling en dag svække eller ødelægge hans kærlighed til hende.

Nogle unge vil sige: »Vores kærlighed er stærk nok til at bære et par skænderier.« Ja, sår heler, men sår efterlader ar, og alt for meget arvæv efterlader ikke megen plads, til at kærligheden kan vokse.

Vi kan lære at reagere – følelsesmæssigt og fysisk – på den måde, andre behandler os. Hvis man hele tiden får et kraftigt stød, når man rører køleskabets håndtag, og hvis disse stød fortsætter dag efter dag i flere måneder, vil man til sidst hade køleskabet. Man vil tilmed føle afsky, hver gang nogen nævner ordet *køleskab*.

Det samme sker, når par, der tidligere elskede hinanden, kritiserer hinanden i ord og i gerninger. Hvordan kan kærlighed blive ved med at klare en sådan mishandling i årenes løb? Jeg tror, at kærlighed er en følelse, som får os til at ønske, at den anden person er lykkelig. Når vi derfor kommer med bemærkninger, som sårer vores ægtefælle, siger vi reelt: »Jeg er ligeglad med dine følelser. Jeg elsker dig ikke.«

Jeg kender et ægtepar, som har været gift i adskillige år. Begge har en videregående uddannelse og er char-

FOTO: MATT REIER

forsømme den – og så undrer vi os over, at den visner og blegner. Sådan går det med blomster og på samme måde med kærlighed.

Hvis vi virkelig elsker vores ægtefælle, vil vi interessere os så meget for hans eller hendes lykke, at vi ikke vil sige noget, der kan begrænse den. Det, vi siger, vil bestå af lovprisning, beundring og ømhed. Det vil få kærligheden til at blomstre.

Det er vores valg. Vi kan bruge livet til at hamre løs på vores ægtefælle, forsvare vores ret, beskytte vores ego, påpege fejltrin, grave fejl frem og vise vores utilfredshed. Men hvis vi vælger dette, vil vi i årene fremover opdage, at ægtefællens kærlighed vil få nogle alvorlige skrammer, og at han eller hun ikke vil være begejstret over at se ind i vores øjne og ikke glæde sig over vores nærværelse.

Vi kan også træffe et klogere valg. Vi kan forstærke vores indsats for at forbedre os selv, således at vore ord hele tiden afspejler virkelig kærlighed. Hvis vi gør det, vil vi med større sikkerhed blive belønnet ved at se vores ægtefælles øjne lyse op, når vi kommer ind i stuen. Livet giver os mulighed for at udbygge vores ægteskab til en evig kærlighed. Hvad vælger vi? □

FOTO: STEVE BUNDERSON

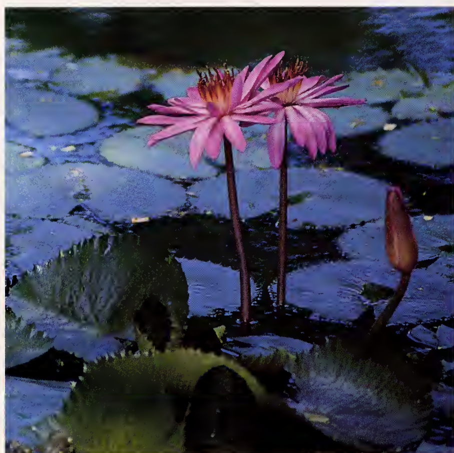
merende personer; men hver gang hun kommer med en bemærkning ved et selskab, taler han nedsættende om den. Hvilken virkning har det på hendes selvfølelse? Tror han, at hun ingen følelser har? Hvad siger det hende om hans kærlighed til hende? Hvordan har det i årenes løb påvirket hendes kærlighed til ham? Der er ikke plads til nogen form for overlegenhed i ægteskabet, heller ikke sagt i spøg.

Når vi har uoverensstemmelser med vores ægtefælle, forsøger vi sommetider at give den anden skylden. Når vi har afsagt vores dom, føler vi, at den skyldige fortjener en form for straf – og vi udmønter som regel straffen i form af skånselsløs kritik. Men hvis vi forlanger retfærdighed i ægteskabet, kan vi risikere at miste kærligheden.

Når vi møder den helt rigtige person, kan en smuk følelse blomstre frem – en vidunderlig gave fra Gud. Vi kan med ømhed nære den, ligesom vi ville passe en smuk blomst, og følelsen vil vokse og være frisk og smuk gennem årene. Vi kan også mishandle den, gøre nar ad den og

***Opførelsen af templet i Nauvoo,* af Gary E. Smith**
Joseph Smith og Brigham Young taler med templets arkitekt, William Weeks. Efter Josephs martyrium fortsatte de hellige med at udbygge Nauvoo, selv om de erkendte muligheden af, at de kunne blive tvunget til at forlade byen. Midlerne var små, og Brigham Young skrev i sin dagbog: »Jeg har adspurgt Herren, om vi skulle blive ... og færdiggøre templet. Svaret var, at det skulle vi.« Bygningen blev indviet i 1846.

Åkander er blandt de mange smukke blomster, der er med til at gøre Fiji, ø-nationen i Stillehavet, »himmelsk«, men evangeliet giver medlemmerne en åndelig skønhed, som gør livet i dette paradis endnu smukkere. Se »Fiji: Troens øer,« s. 32.

93982 110